

Ленин жұл

б)П Солтүстік Қазақстан облыстық комитетінің, еңбекшілер депутаттары облыстық Советінің және ҚК(б)П Петропавл қалалық комитетінің газеті

68 (7028)

Сенбі 7 апрель 1945 жыл

Шығуына 27-жыл
Жеке саны 20 тыйын

Жоғарғы Бас қолбасшының БҰЙРЫҒЫ

2-Украин майданы әскерлерінің қолбасшысы
Советтер Одағының Маршалы МАЛИНОВСКИЙГЕ
Майдан штабының бастығы
Генерал-полковник ЗАХАРОВҚА

2-УКРАИН майданының әскерлері шабуыл жасай отырып, бүгін, 5 апрельде, АЦКИ және БРУК қалалары мен маңызды темір жол тораптарын алды, мұны қатар, майдан әскерлері немістердің Карпат өңіріндегі қорғанысын күшті тік бекіністері—ПРЕВИДЗА және БАНОВЦЕ қалаларын ұрыспен алды.

МАЛАЦКИ, БРУК, ПРЕВИДЗА, БАНОВЦЕ қалаларын алу ұрыстарында генерал-полковник ШУМИЛОВТЫҢ, генерал-лейтенант ПЕТРУШЕВСКИЙДІҢ, генерал-майор ЖМАЧЕНКОНЫҢ, генерал-лейтенант МАНАГАРОВТЫҢ, корпус генералы ЯНАСИУДИҢ басқаруындағы бірінші Румын миясы, генерал-майор ЛУКИНИИҢ, генерал-майор БИРМАННЫҢ, генерал-майор ЯКОВЛЕВИҢ, полковник ПИГИННИҢ, генерал-майор АЛЕХИННИҢ, генерал-майор КРУЗЕНИҢ, генерал-лейтенант РУБАНЮКТИҢ, генерал-майор АФОНИННИҢ, генерал-майор ШКОДУНОВИЧТИҢ, генерал-майор РУЩЕВИҢ, генерал-майор МОЛОЖАЕВИҢ, генерал-майор КАРПУХИННИҢ, генерал-майор СМЕРНОВТЫҢ, генерал-майор ЛОСЕВИҢ, генерал-майор МАРГЕЛОВТИҢ, генерал-майор СОКОЛОВСКИЙДІҢ, генерал-майор МИЛЯЕВИҢ, генерал-майор АНСКИЙДІҢ, полковник МОРАЛЬДИҢ, полковник ОРЛОВТЫҢ, полковник ГУННИҢ, полковник БАЛДЫНОВТЫҢ, полковник КОВТУН-СТАНКЕВИЧТИҢ, полковник ЦАЛАЙДИҢ, полковник САЖИННИҢ, полковник НАРНАЧЕВИҢ әскерлері; генерал-лейтенант ПЛИЕВИҢ, генерал-майор ПИЧУГИННИҢ, генерал-лейтенант СОКОТЫҢ, генерал-майор ПАВЛОВТЫҢ, генерал-майор БЕЛОУСОВТЫҢ, генерал-майор ХРУСТАЛЕВИҢ атты әскерлері; артиллерия генерал-полковнигі ФОМИННИҢ, артиллерия генерал-лейтенанты ДЕРИШТИҢ, артиллерия генерал-лейтенанты ИРОВТЫҢ, артиллерия генерал-майоры КОРЕЦКИЙДИҢ, артиллерия генерал-майоры АЛЕКСЕЕНКОНЫҢ, артиллерия генерал-майоры ПАВЛОВТЫҢ, артиллерия генерал-майоры ИВАНОВТЫҢ, артиллерия генерал-майоры ЗЫКОВТЫҢ, артиллерия генерал-майоры ПОПОВИЧТИҢ, полковник МАРЧЕНКОНЫҢ, полковник БОРИСОВТЫҢ, полковник КЛИМАНОВТЫҢ, подполковник СИДЕЛЬНИКОВТЫҢ, подполковник ИРНОВТЫҢ, подполковник ЛИТВИНЕНКОНЫҢ, подполковник ГУБЕНКОНЫҢ, подполковник ЯРГИННИҢ, подполковник ГЛУЩЕНКОНЫҢ, майор БАРХАТОВТЫҢ, майор ШВЕЦОВТЫҢ, майор УСТИНОВТЫҢ, майор ЩЕРБИННИҢ артиллерияшылар тани әскерлерінің генерал-полковнигі КАРПОВТИҢ, генерал-лейтенант СВИДОВТЫҢ тани әскерлерінің генерал-майоры БОГДАНОВТЫҢ, полковник СУННИҢ, полковник РУМЦЕВИҢ, полковник ЛЯЩЕНКОНЫҢ, полковник ПЫШЕВТИҢ, полковник ОГНЕВИҢ, подполковник АНТОНОВТЫҢ, подполковник ЧИЧЕВИҢ, подполковник КИРИЛЛОВТЫҢ, подполковник ЧЕРНЕНКОНЫҢ, подполковник ШАЛКТИҢ, подполковник МОРОЗДИҢ, майор СЕМЕНЕЦТИҢ, майор ВРЮКОВТЫҢ тани әскерлері, авиация генерал-полковнигі ГОРЮНОВТЫҢ, авиация генерал-лейтенанты СЕЛЕЗНЕВИҢ, авиация генерал-лейтенанты ПОДГОРНЫЙДИҢ, авиация генерал-лейтенанты СТЕПИЧЕВИҢ, авиация генерал-майоры КАМАННИҢ, полковник ТАРАНЕНКОНЫҢ, полковник ЮДАКОВТЫҢ, полковник ГЕЙНЫҢ, полковник ШУТЕЕВИҢ, полковник ЧИЖИКОВТЫҢ, полковник БЛАГОЩЕНСКИЙДИҢ, полковник КОМАРОВТЫҢ, полковник САПРЫКИННИҢ, полковник ОБУКОВТЫҢ, полковник СЕМЕНЕНКОНЫҢ, румын армиясының полковнигі РДУЛОЮДЫҢ ұшқыштары; инженерлік әскерлердің генерал-лейтенанты ЦИРНИҢ, инженерлік әскерлердің генерал-майоры ПЛЯСКИННИҢ, инженерлік әскерлердің генерал-майоры ПЕТРОВТЫҢ, инженерлік әскерлердің генерал-майоры ПИЧЕВИҢ, полковник ЗИМИННИҢ, полковник МЯСНИКОВТЫҢ, полковник ЦЕЛЮКТИҢ, полковник КАЛИНИЧЕНКОНЫҢ, полковник БУДАРИННИҢ, полковник АЕВТИҢ, подполковник БАДАЕВИҢ, майор ФОМЕНКОНЫҢ саперлері; байлаис әскерлерінің генерал-лейтенанты ЛЕОНОВТЫҢ, полковник БОРИСЕНКОНЫҢ, полковник ЕГОРОВТЫҢ, полковник ГОРЕЛКОВТИҢ, полковник МАНАРЕНКОНЫҢ, полковник ДАВЫДОВТЫҢ, майор ШИШЕЛОВТЫҢ, мемлекет қауіпсіздігінің полковнигі КАРПОВТЫҢ байланысшылары көзге түсті.

Қол жеткен жеңістің хұрметіне МАЛАЦКИ, БРУК, ПРИВЕДЗА, БАНОВЦЕ қалаларын алу ұрыстарында өте-мөте көзге түскен құрамалар мен бөлімдер орденмен наградтауға ұсынылсын.

Бүгін, 5 апрельде, 21 сағатта Отанымыздың астанасы МОСКВА екі жүз жылға төрт зәңбіректен жыйырма дүркін артиллерия оғын атып, аталған қалаларды алған 2-БЕЛОРУС майданының айбынды әскерлеріне, оның ішінде корпус генералы Атанасиудың басқаруындағы 1-Румын армиясына Отанымыз атынан құрмет көрсетеді.

МАЛАЦКИДИ, БРУКТИ, ПРИВЕДЗАНЫ, БАНОВЦЕНІ азат ету ұрыстарына қатысқан Сіздердің басқаруларыңыздағы әскерлерге ұрыс қыймылдарын өте жақсы үлгісімен жүргізгені үшін АЛҒЫС ЖАРИЯЛАЙМЫН.

Отанымыздың бостандығы мен тәуелсіздігі үшін ұрыстарда қаза тапқан бауырлардың даңқы мәңгі өшпесін!

Неміс басқыншыларға өлім келсін!

Жоғарғы Бас қолбасшы

Советтер Одағының Маршалы И. СТАЛИН.

1945 жылғы 5 апрель. № 331.

Соғыстың төртінші жылында Қызыл Армия қай уақыттағысынан болса да анағұрлым тегеурінді және күшті болып алды, оның соғыс техникасы бұрынғыдан да шыңдалды, ал жауынгерлік шеберлігі—өлде қайда артты.

И. СТАЛИН.

Жоғарғы Бас қолбасшының БҰЙРЫҒЫ

4-Украин майданы әскерлерінің қолбасшысы
Армия генералы ЕРЕМЕНКОҒА
Майдан штабының бастығы
Генерал-полковник САНДАЛОВҚА

4-Украин майданының әскерлері бүгін, 5 апрельде, жолдардың маңызды торабы және Чехословакиядағы Ваг өзені бойындағы немістердің қорғанысын тікенті бекінісі—РУЖОМБЕРОК қаласын алды.

РУЖОМБЕРОК қаласын алу ұрыстарында генерал-лейтенант ГАСТИЛОВИЧТИҢ, бригада генералы СВОБОДАНЫҢ басқаруындағы чехословакия корпусының, генерал-майор БРИЛЕВИҢ, генерал-лейтенант МЕДВЕДЕВИҢ, генерал-майор ПРОХОРОВТЫҢ, полковник УГРЮМОВТЫҢ, полковник ВАСИЛЬЕВИҢ, бригада генералы БОЧЕКТИҢ, полковник ВИНОВАДОВТЫҢ, бригада генералы САТОРЕНИҢ, полковник БРОЖДИҢ, полковник СЕДНЕРДИҢ әскерлері; артиллерия генерал-майоры ИВАНОВТЫҢ, полковник ЯКОВЛЕВИҢ, полковник МИРОНОВТЫҢ, полковник ТЕРЕХИННИҢ, полковник БОЧЕКТИҢ, майор КУЗЬМИННИҢ, майор АНТИУРИННИҢ, майор КУДЕШОВТЫҢ артиллерияшылары; полковник СЕРОВТЫҢ, майор СНЕТКОВТЫҢ танишілері; полковник ЖУРИННИҢ, полковник КЛЮЧНИКОВТЫҢ, подполковник ПОПОВТЫҢ, майор КОВАРЖЕКТИҢ саперлері; полковник НЕКРАСОВТЫҢ, подполковник СМЕРНОВТЫҢ, майор НОСИКОВТЫҢ, капитан АРТАМОНОВТЫҢ байланысшылары көзге түсті.

Қол жеткен жеңістің хұрметіне, РУЖОМБЕРОК қаласын алу ұрыстарында өте-мөте көзге түскен құрамалар мен бөлімдер ордендермен наградтауға ұсынылсын.

Бүгін, 5 апрельде, 22 сағатта, отанымыздың астанасы МОСКВА жүз жыйырма төрт зәңбіректен он екі дүркін артиллерия оғын атып, РУЖОМБЕРОК қаласын алған 4-УКРАИН майданының айбынды әскерлеріне, оның ішінде бригада генералы СВОБОДАНЫҢ басқаруындағы чехословакия корпусына Отанымыз атынан құрмет көрсетеді.

РУЖОМБЕРОК қаласын азат ету ұрыстарына қатысқан, Сіздердің басқаруларыңыздағы әскерлерге ұрыс қыймылдарын өте жақсы жүргізгені үшін АЛҒЫС ЖАРИЯЛАЙМЫН.

Отанымыздың бостандығы мен тәуелсіздігі үшін ұрыстарда қаза тапқан бауырлардың даңқы мәңгі өшпесін!

Неміс басқыншыларға өлім келсін!

Жоғарғы Бас қолбасшы

Советтер Одағының Маршалы И. СТАЛИН.

1945 жылғы 5 апрель. № 332.

Бейтараптық жөнінде Совет-Жапон шартынан бас тарту жайында хабар беру туралы

5 апрельде күндізгі сағат 3те ССРО Сыртқы Істер Халық Комиссары В. М. Молотов Жапония Елшісі Н. Сато мырзаны қабылдап, оған Совет Үкметі атынан мынадай мәлімдеме жасады.

«Советтер Одағымен Жапония арасындағы бейтараптық туралы шарт 1941 жылғы 13 апрельде яғни Германияның ССРОға тап беруден бұрын және бірінші жағынан Жапония, екінші жағынан Англия мен Америка Құрама Штаттары арасында соғыс болмастан бұрын жасалған болатын.

Бұл уақыттан бері жағдай негізінен өзгерді. Германия ССРОға тап берді, ал Жапония Германияның одақтасы бола отырып, оның ССРОға қарсы соғысына көмектесуде. Мұнымен қатар, Жапония Советтер Одағының одақтастары болып отырған АҚШ пен Англияға қарсы соғыс жүргізіп отыр.

Міне осы жағдайда Жапония мен ССРО арасындағы бейтараптық туралы шарттан ешбір мағына шықпайтын болып қалды және бұл шарттың күшінде болу мерзімін бұдан әрі ұзартуға мүмкіншілік жоқ.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде және аталған шарттың күшінде болуының бес жылдық мерзімі аяқталмастан бір жыл бұрын бұл шарттан бас тарту жайында хабарлауға пұрсат беретін шарттың 3-статьясына сәйкес, Совет Үкметі Жапония Үкметіне өзінің 1941 жылғы 13 апрельде жасалған шарттан бас тарту жөнінде хабар беруді тілейтіндігін мәлімдейді.

Жапония Елшісі Н. Сато мырза Совет Үкметінің мәлімдемесін Жапония Үкметіне жеткізуге уәде берді.

В. М. Молотовтың К. Черчилль ханымды қабылдауы

3 апрельде ССРО Сыртқы Істер Халық Комиссары В. М. Молотов «Ресейге көмек беру қоры» атты Британия Комитетінің Председателі Кэмпбелл Черчилль ханымды қабылдады.

Қабылдау кезінде ССРО Сыртқы Істер

Халық Комиссарының Орынбасары И. М. Майский, Ұлы Британияның ССРОдағы елшісі А. Е. Керр мырза және «Ресейге көмек беру қоры» Комитетінің Секретарі М. Джонсон ханым болды.

Совет Хабаршы бюросынан

5 АПРЕЛЬДЕГІ ҰРЫСТАР МӘЛІМЕТІ

5 апрельде 2-БЕЛОРУС майданының әскерлері ГДЫНЯНІң солтүстік жағында немістердің ПУТЦИГЕР ВНК қолтығына қарай тықсырылған әскер тобының қалдықтарын жоюды аяқтады, сөйтіп ОКСХЕФТ, ОБЛУШ, АЛЫТ-ОБЛУШ, ПОГОРШ, НОЙ-ОБЛУШ, БАБИ-ДУЛ, КОССАКАУ, ПИРВШИН, БРЮКК, МЕХ-ЛИНКЕН, РЕВА қыстақтарын алды.

БРЕСЛАУ ауданында немістердің қоршауға алынған әскер тобын жою жөнінде ұрыстар жүргізілді.

4-УКРАИН майданының әскерлері 5 апрельде Чехословакия әскерлерімен бірлесе отырып, жолдардың маңызды торабы және немістердің Чехословакиядағы ВАГ өзені бойындағы қорғанатын тіректі бекінісі—РУЖОМБЕРОК қаласын алды, сол сияқты ЖИВЕЦ қаласын және 40тан аса басқа елді жерлерді, оның ішінде ЮЩИ НА, НОВОТЬ, ЛОМНА, КНЯЖА, ДОЛЬНЫ, КУБИН, ЯСЕНОВА үлкен қыстақтарын алды.

2-УКРАИН майданының әскерлері шабуыл жасай отырып, 5 апрельде МАЛАЦ КИ және БРУК қалалары мен маңызды темір жол тораптарына алды. Мұнымен қатар, майдан әскерлері румын әскерлерімен бірлесе отырып, немістердің Карпат өңіріндегі қорғанатын күшті тіректі бекіністері—ПРЕВИДЗА және БАНОВЦЕ қалаларын ұрыспен алды, сол сияқты 50ден аса басқа елді жерлерді, оның ішінде СКЛЕ НЕ, БРЕЗАНЫ, БОЙНИЦЕ, КОШ, НОВАКИ, СКАЧАНЫ, ЗАВАДА, БИКСАРД, СОЛОШНИЦА, ЗОГОР, СТУПАВА, ЛАМАЧ, ВИДРИЦА, ПЕТРЖАЛКА, ВОЛЬФ СТАЛЬ, ГАЙНБУРГ, РОРАУ үлкен қыстақтары мен СКЛЕНА, НОВАКИ, ЗЕМ-ЛЯНСКЕ, КОСТОЛАНЫ, СОЛОШНИЦА, ЗОГОР, СТУПАВА, ЛАМАЧ темір жол станцияларын алды. БРАТИСЛАВА үшін болған ұрыстарда 4 апрельде майдан әскерлері дұшпанның 2500ден аса солдатты мен офицерін қолға түсіріп, жаудан 150 дала зеңбірегін, 65 миномет, 361 пулемет, 82 паровоз, 1681 темір жол вагонын, оқ-дәрі, азық-түлік және қару-жарақ қойылған 71 склад қолға түсірді.

ВЕНА бағытында 3-УКРАИН майданының әскерлері дұшпанның қарсылығын жеңе отырып, РАУХЕНВАРТ, УНТЕР-ЛАА, ОБЕР-ЛАА (Венаның оңтүстік жағында 4 километр жерде) ЛАКСЕНБУРГ, ГУНТРАМСДОРФ, ГУМПОЛЬДСКИРХЕН, ХОХРОТЭРДОРФ, БРАТЕНБУРГ қыстақтарын алды, сөйтіп ВЕНА-ЛИНЦ автомобиль жолын кесіп өтті. Мұнымен қатар, БАЛАТОН көлінің оңтүстік-батыс жағында майдан әскерлері болгар армиясының әскерлерімен бірлесе шабуыл жасай отырып, Югославия жерінде ДОЛЬНИ ЛЕНТАВА қаласын және 40тан аса басқа елді жерлерді, оның ішінде ГЕНТАРОВЦИ, МОСТЬЕ, ПЕТИШОВЦИ, ПОДТУРЕК, МАЛАЯ СУБОТИЦА қыстақтарын алды. 4 апрельдегі ұрыстарда майдан әскерлері дұшпанның 6500ден аса солдатты мен офицерін қолға түсіріп, жаудан мынадай олжа: 43 самолет, 31 танк пен өздігінен жүретін зеңбірек, 26 бронетранспортер, 148 дала зеңбірегін, 440 пулемет, 150 автомашина, 42 паровоз, 760 темір жол вагонын, оқ-дәрі, қару-жарақ және азық-түлік қойған 28 склад қолға түсірді.

Майданның басқа учаскелерінде айтарлықтай өзгеріс болған жоқ.

4 апрельде немістердің 22 танкі қыйратылды, жойылды. Әуе ұрыстарында және зенит зеңбіректерімен дұшпанның 15 самолеты атып түсірілді.

2-Белорус майданының әскерлері Гдынянің солтүстік жағында немістердің ПУТЦИГЕР ВНК қолтығына қарай тықсырылған әскер тобын жоюды аяқтады. Гдыня үшін болған ұрыстарда талқандалған неміс дивизиялары март айының аяқ кезінде қаланың солтүстік жағындағы теңіз жағалауы маңына бекінген болатын. Дұшпан қорғану үшін қолайлы шептерге бекінді. Бұл шептердің іргелеріне ені 2—4 километрлік батпақты алаң қамал болды. Бөлімдеріміз дұшпанның қоршауға алынған әскер тобын жою жөнінде ұрыстар жүргізе отырып, бірсыпыра жерлерде батпақты алаңнан өтті, сөйтіп орман алаңын гитлершілерден тазартты. Совет жау әскерлері жаудың қарсы атакаларын тойтары отырып, артиллерияның және авиацияның көмегімен бірсыпыра атыс бекіністерін алды, сөйтіп немістерді Погорш және Облуш қыстақтарынан түгел шығарды. Гитлершілерді солтүстіктен батыстан және оңтүстіктен қыспаққа ала отырып, әскерлеріміз дұшпанды жағалаудағы тар шепке қарай тықсырды. Бүгін совет бөлімдері ОКСХЕФ, Мехлиген, Рева қыстақтарын алып, дұшпанның әскер тобын жоюды аяқтады. Ұрыс даласында жаудың жүздеген өліктері қалды. Әскерлеріміз жаудан олжа және көп адам қолға түсірді.

Бүгін неміс радиосы, мынадай хабар жариялады: «Гдыня ауданында өзіміздің қорғану ұрыстарымыздың барысында біз аса зор табысқа жеттік». Берлин радиосы бұл хабарды жариялап жатқанда, Гдыня ауданындағы ұрыс қиймылдарының бәрі толық аяқталған болатын. Бұған дейін немістердің әскер тобының қалдықтары толық жойылған.

4 және 5 апрельде ауыр бомбашыларымыз дұшпанның Бреслав қаласындағы соғыс орындарына соққы беруде болды. Бомбалау нәтижесінде қалада, көптеген өрттер шығып, күшті взрывтар болды.

4-Украин майданының әскерлері таулы-орманды жерлердің қиын жағдайында ұрыс сала отырып, алға басуда болды. Дұшпан жолдардың маңындағы және кен байтақ алаңдардағы биіктерге бекініп, нәсерлеті оқ ата қатты қарсылық көрсетуде. Атқыштар бөлімшелеріміз артиллерияның көмегімен немістердің тіректі бекіністерінің тү сыртына өтіп, оларға екі жақ қанаттан және тылдан шабуыл жасауда. Совет бөлімдері Ваг өзенінің бойымен алға баса отырып, Чехословакия жерінде жол қатынастарының маңызды торабы Ружомберок қаласын ұрыспен алды. Бір учаскеде капитан Синкович атқыштар батальонының жауынгерлері немістердің тіректі бекінісінің гарнизонын талқандап, жаудан 4 зеңбірек, 17 миномет және 36 пулемет қолға түсірді. Екінші бір ауданда старшина Хомяковтың бас

қаруындағы отрядымыз дұшпанның тұ сыртына өтті. Жауынгерлеріміз жауға тұтқыйылдан шабуыл жасап, немістердің 6 пулеметін олардың расчетымен қоса жойып жіберді.

2-Украин майданының әскерлері шабуыл жасауда болды. Совет және румын бөлімдері кеше немістердің қорғанатын Гандлова тіректі бекінісін алып, тау алаңтарының бойымен Чехословакияның Превидза қаласына қарай бет алды. Әскерлеріміз 15 километр алға басып, жаудың қарсылығын жеңді, сөйтіп қаланың көшелеріне басып кірді. Түні бойы кеше ұрыстары болды бұл ұрыстардың барысында дұшпан орасан көп шығынға ұшырады. Таң алдында бөлімдеріміз темір жолдар мен тас жолдардың торабы—Превидза қаласын толық алды. Сонымен немістер өздерінің Нитра өзені бойындағы ақырғы тіректі бекінісін адырды. Сол сияқты Чехословакияның Бановце қаласы да алынды.

Совет жау әскерлері, атты әскерлері мен танкішілері Мале Карпаты тауларынан өтіп, орман аралас жазықтық алаңға шықты. Бұл ауданда шабуыл жасаушы бөлімдерімізді тоқтауға тырысқан гитлершілердің әрекеттері сәтсіздікпен аяқталды. Әскерлеріміз немістерді кері қуып тастап, қауырт шабуыл жасау нәтижесінде Малацки қаласы мен темір жол торабын алды. Дұшпан орасан көп шығынға ұшырады және әскерлеріміздің берген соққысы астында немістер Морова өзеніне қарай кері шегініп барады.

Дунай мен Берте (Нойзилер-Зее) көлі дері аралығында немістер резервтік әскерлерін, оның ішінде саперлер, зенитшілер және өртүрлі шаруашылық бөлімшелерін ұрысқа шығарды. Совет бөлімдері Лайта өзенінен өтіп, Брукс қаласы мен бірнеше елді жерлерді алды. Бұл ауданда дұшпанның екі батальон жау әскерлері мен 10 танкі жойылды. Совет ұшқыштары Дунайда немістердің соғыс жүгіні тиетін 21 кемесі мен 3 баржасын суға батырды.

Вена бағытында әскерлеріміз өткелдер үшін болған кескілескен ұрыстар нәтижесінде Вербах өзенінен өтіп, алға басты, сөйтіп Обер Лаа қыстағын алды. Дұшпанның Вена темір жол маңында салынған бекіністі шептерінде ұрыстар болып жатыр. Немістердің ірі танк және жау әскер құрамалары қарсыла қарсылық көрсетуде. Олар әлде неше рет қарсы атака жасады. Гитлершілердің барлық қарсы атакалары тойтарылды. Жау орасан көп шығынға ұшырады. Толық емес мәліметтер бойынша, бір күн ішінде немістердің 5 мың солдатты мен офицері жойылды.

Мал басын сақтаудың жауапты кезеңі

Ж. ТӘШЕНОВ.

ҚК(б)П облыстық комитеті секретарінің мал шаруашылығы жөніндегі орынбасары

Облысымыздың колхоздары мен совхоздарында мал шаруашылығын өркендетудің ең жауапты кезеңі туды. Қазір малдарды қорадан жайлымдарға шығару мерзімі туды. Бұл—партия, совет ұйымдарынан, колхоздар мен совхоз басшыларынан және мал шаруашылығының барлық қызметкерлерінен зор жауапкершілікті талап етеді. Алайда, облысымыздың жекелеген колхоздарында малдың күтімін жақсарту, оны жайып бағу ісімен шұғылдану шын мәнінде етек алмай келеді. Бұл жағдай мал басының өсуіне, оның өнімінің артуына көп бөгет жасап отыр.

Мал қораларының және оның айналасының таза болмауы, жайлымдарда батпақ кездесуі малдардың індет ауруымен ауруының етек алуының негізгі бір себебі болып саналады. Сондықтан да малды қорадан жайлымға шығару ісіне ұйымдасқан түрде кірісуге, мал шаруашылығында шығынға ешбір жол бермеуге, колхоздар мен совхоздарда барлық ірі және ұсақ малдың толық сақталуын қамтамасыз етуге тиістіміз.

Бұл мақсатты жүзеге асыру үшін төмендегі шараларды жүзеге асыру қажет болады.

Қыстан қалған барлық пішен мен құнарлы азықтың есебін алып, оларды мал қоралары жанына және дала қостарына тасу керек. Бұл мал азығының бүлінуден және өрттен сақталуына толық жағдай жасау қажет. Сабанның қалдығы мал азығына және төсенішке өте қолайлы болады. Олай болса, оларды өртеу ісіне тыйым салынуы керек. Мал азығы аз қалған колхоздарда пішен сатып алу, колхозшылардан және басқа колхоздардан қарыздану ісін ұйымдастырған жөн. Сонда ғана шөбі аз колхоздар жұмыс малдарына көктемде беретін мал азығы қорын жасай алады. Бұл—боран немесе суық түскен жағдайларда малдардың азықсыз қалмауын қамтамасыз етеді, мұнымен бірге күйі төмен және жас төлдерді күн сайын азықтандырып отыруға мүмкіндік туғызады.

Ірі малдардың немесе жас төлдердің індет ауруына ұшырауынан сақтану үшін мал қоралары және олардың төңірегі көңірден ұқыпты түрде тазартылып, қора төбесіндегі қарлар алынып тасталатын болсын. Мал қораларын ұқыпты түрде кентіруді қамтамасыз ету үшін колхоз басшылары, ферма меңгерушілері, мал мамандары бұл жұмысқа қолма-қол басшылық етуге тиіс.

Малды жайлымға шығару ісі 7—10 күн ішінде жүргізілсін. Барлық мал жайлымға шығарарда азықтандырылып отырылсын. Жайлымға шығарудың алғашқы кезінде малды 2—3 сағат ғана жайлымда ұстау керек. Бұдан кейін жайлымдағы малдардың жайылу мерзімі бірте-бірте ұзартады. Жайлымдарды дер кезінде және ретімен пайдаланудың ерекше маңызы бар. Апрель айы ішінде және май айының бас кезінде малдардың бораннан немесе кепеттен суық түсіп кетуінен сақтану үшін, малды қораларға жақын жерлерде бағу керек. Әуе райы қолайсыз болған жағдайда әсіресе жас төлдер және арық малдар ерекше бақылауға алынатын болсын.

Рас, кей жерлерде мал жайымы күрғақ төрізді көрінуі мүкін. Бірақ жайлым қанша күрғақ көрінгенмен, маусымды жайлымның алғашқы кезінде жерде ылғал көп болады. Ал онда ірі малды және төлдерді ұзақ уақыт бойына жау зыян болмаса, пайдалы болмайды. Сондықтан маусымды жайлымның алғашқы кезінде малды жылыта жайып отыру шарт. Бұзаулар мен қозыларды қар суымен суару да зиянды деп есептеледі.

Ауру малдарды басқа сау малдардан бөлек ұстап, оларды ар-

наулы жайлымдарда бағу керек. Жас төлдер мен арық малдар жайлымға кеш шығарылып, қораға өрте қамалуға, сөйтіп екі мезгіл—таңертең және кешке азықтандырылуға тиіс.

Таяудағы күндер ішінде малдар кездесетін жұқпалы індеттерге қарсы батыл күрес жүргізілсін. Маусымдық мал жайлымдары мал өліктері мен сүйектерден тазартылу жөн.

Осы сияқты жұқпалы ауруларға шалдыққан малдарды жекелеп бағу және оларды басқа малдар суарылатын суаттарға жолатпау ісі қамтамасыз етілсін. Бұл—малдардың жастай ауруына қарсы жүргізілген күрестің ең негізгісі болады.

Қазір бірсыпыра колхоздардың қой-қарларында қотыр бар. Қотыр қой қашан қотырдан арылтылғанша жеке бағылу керек. Ал қойдағы қотырлар жойылғаннан кейін қой отарына жаңа жайлым белгілеуге болады. Бұдан бұрын қотыр қойлар бағылған жерлерге екі ай бойына мал жайылмайды. 1945 жылы мал өсірудің мемлекеттік жоспарының әрбір колхозда орындалуын және артық орындалуын мемлекетке тапсырылатын малдың семіз болуын қамтамасыз ету ісінде, мал шаруашылығын өркендету және колхозшылардың жеке пайдалануындағы малдарының алып адыммен өсуін мал шаруашылығы қызметкерлерінің қамтамасыз етуі кезек күттірмейтін міндеті. Жайлымдарды ретімен пайдалануды дұрыс жоспарлау, мал отарларын бір жерден екінші жерге кезін де көшіріп отыру—аса маңызды жұмыстардың бірі.

Маусымдық жайлымдарды белгілеу, оларды жеке фермалар мен топтарға бөліп, мұнымен бірге құнарлы және қыстауларға жақын жайлымдарға сауын малдарын, бұзауларды және саулықтарды жаю ісін жоспарлау жұмыстары тез арада аяқталуға тиіс. Мұнда ескеретін бір мәселе—қоғамдық мал колхозшылардың жеке пайдалануындағы майдан бөлек бағылуы керек.

Әуе райы әбден жылынғаннан кейін малдарды жайлауларда бағу керек. Ферма жанындағы құнарлы жер маусымдық жайлым кезінде пайдаланылмауға тиіс. Өйткені бұл жерлер күзді күндері—суық түсіп кету қаупі туганда малдарды жайып бағуға өте қолайлы болады.

Мал жайымын қатаң бақылау, малдың маусымдық жайымында мүмкін қадерінше ұзақ болуын қамтамасыз ету мақсатында, олардың дем алуын және сыйырлардың сауылуын тікелей жайлымда жүзеге асыру керек.

Мал жайымын үлгілі өткізу жөніндегі барлық шараларды жүзеге асыру мақсатында, жұыр арада мал дәрігерлерінің семинарларын ұйымдастырып, онда мал шаруашылық қызметкерлеріне малды жайып бағу әдісі үйретілетін болсын. Бұл семинарға әсіресе ферма меңгерушілері, малшылар, шоңандар, бұзау бағушылар, жылқышылар және шоңқа күтушілер тегіс қатыстырылсын.

Мал шаруашылығы қызметкерлерін тұрақтандырып, малшылардың еңбегіне қоғамда ақы төлеу және заттай қосымша ақы төлеу жөніндегі заңды колхозшыларға тереңінен түсіндіру, колхоздар мен совхоздарда қоғамдық мал шаруашылығын барған сайын өркендетіп, мал өсірудің мемлекеттік жоспарының әрбір фермада толық орындалуына толық жағдай туғызады. Мұның үшін жергілікті партия, совет ұйымдары және мал шаруашылығының барлық қызметкерлері маусымдық жайлымдарды дұрыс пайдаланып, малды семіз өсіру, майдан мен елімізге өткізуді, тағы басқа мал шаруашылық өнімдерін есептеп мол беру ісіне барлық күш-қайратын жұмсауы керек.

Совет Хабаршы бюросынан

5 АПРЕЛЬДЕГІ ҰРЫСТАР МӘЛІМЕТІ

5 апрельде 2-БЕЛОРУС майданының әскерлері ГДЫНЯНЫң солтүстік жағында немістердің ПУТЦИГЕР ВИК қолтығының жағалауына қарай тықсырылған әскер тобының қалдықтарын жоюды аяқтады, сөйтіп ОКСХЕФТ, ОБЛУШ, АЛТ-ОБЛУШ, ПОГОРШ, НОЙ-ОБЛУШ, БАБИ-ДУЛ, КОССАКАУ, ПИРВШИН, БРЮКК, МЕХ. ЛИНКЕН, РЕВА қыстақтарын алды.

БРЕСЛАУ ауданында немістердің қоршауға алынған әскер тобын жою жөнінде ұрыстар жүргізілді.

4-УКРАИН майданының әскерлері 5 апрельде Чехословакия әскерлерімен бірлесе отырып, жолдардың маңындағы торабы және немістердің Чехословакиядағы ВАГ өзені бойындағы қорғанатын тіректі бекінісі—РУЖОМБЕРОК қаласын алды, сол сыяқты ЖИВЕЦ қаласын және 40тан аса басқа елді жерлерді, оның ішінде ЮЩИ НА, НОВОТЬ, ЛОМНА, КНЯЖА, ДОЛЬНЫ, КУБИН, ЯСЕНОВА үлкен қыстақтарын алды.

2-УКРАИН майданының әскерлері шабуыл жасай отырып, 5 апрельде МАЛАЦ КИ және БРУК қалалары мен маңындағы темір жол тораптарын алды. Мұнымен қатар, майдан әскерлері румын әскерлерімен бірлесе отырып, немістердің Карпат өңіріндегі қорғанатын күшті тіректі бекіністері—ПРЕВИДЗА және БАНОВЦЕ қалаларын ұрыспен алды, сол сыяқты 50ден аса басқа елді жерлерді, оның ішінде СКЛЕ НЕ, БРЕЗАНЫ, БОЙНИЦА, КОШ, НОВАКИ, СКАЧАНЫ, ЗАВАДА, БИКСАРД, СОЛОШНИЦА, ЗОГОР, СТУПАВА, ЛАМАЧ, ВИДРИЦА, ПЕТРЖАЛКА, ВОЛЬФСТАЛЬ, ГАЙНБУРГ, РОРАУ үлкен қыстақтарын мен СКЛЕЦА, НОВАКИ, ЗЕМ-ЛЯНСКЕ, КОСТОЛАНЫ, СОЛОШНИЦА, ЗОГОР, СТУПАВА, ЛАМАЧ темір жол станцияларын алды. БРАТИСЛАВА үшін болған ұрыстарда 4 апрельде майдан әскерлері дұшпанның 2500ден аса солдатты мен офицерін қолға түсіріп, жаудан 150 дала зеңбірегін, 65 миномет, 361 пулемет, 82 паровоз, 1681 темір жол вагонын, оқ-дәрі, азық-түлік және қару-жарақ қойылған 71 склад қолға түсірді.

ВЕНА бағытында 3-УКРАИН майданының әскерлері дұшпанның қарсылығын жеңе отырып, РАУХЕНВАРТ, УНТЕР-ЛАА, ОБЕР-ЛАА (Венаның оңтүстік жағында 4 километр жерде) ЛАКШЕНБУРГ, ГУНТРАМСДОРФ, ГУМПОЛЬДСКИХЕН, ХОХРОТЭРДОРФ, БРАТЕНБУРГ қыстақтарын алды, сөйтіп ВЕНА-ЛИНЦ автомобиль жолын кесіп өтті. Мұнымен қатар, БАЛАТОН көлінің оңтүстік-батыс жағында майдан әскерлері болгар армиясының әскерлерімен бірлесе шабуыл жасай отырып, Югославия жерінде ДОЛЬНИ ЛЕНТАВА қаласын және 40тан аса басқа елді жерлерді, оның ішінде ГЕНТАРОВЦИ, МОСТЬЕ, ПЕТИШОВЦИ, ПОДТУРЕК, МАЛАЯ СУБОТИЦА қыстақтарын алды. 4 апрельдегі ұрыстарда майдан әскерлері дұшпанның 6500ден аса солдатты мен офицерін қолға түсіріп, жаудан мынадай олжа: 43 самолет, 31 танк пен өздігінен жүретін зеңбірек, 26 бронетранспортер, 148 дала зеңбірегін, 440 пулемет, 150 автомашина, 42 паровоз, 760 темір жол вагонын, оқ-дәрі, қару-жарақ және азық-түлік қойған 28 склад қолға түсірді.

Майданның басқа учаскелерінде айтарлықтай өзгеріс болған жоқ.

4 апрельде немістердің 22 танкі қыйратылды, жойылды. Өзе ұрыстарында және зенит зеңбіректерімен дұшпанның 15 самолеті атып түсірілді.

2-Белорус майданының әскерлері ГДЫНЯНЫң солтүстік жағында немістердің ПУТЦИГЕР ВИК қолтығына қарай тықсырылған әскер тобын жоюды аяқтады. ГДЫНЯ үшін болған ұрыстарда талқандалған неміс дивизиялары март айының аяқ кезінде қаланың солтүстік жағындағы теңіз жағалауы маңында бекінген болатын. Дұшпанды қорғану үшін қолайлы шептерге бекінді. Бұл шептердің іргелеріне ені 2—4 километрлік бапқақты алаң қамал болды. Бөлімдеріміз дұшпанның қоршауға алынған әскер тобын жою жөнінде ұрыстар жүргізе отырып, бірсыпыра жерлерде бапқақты алдынан өтті, сөйтіп орман алаңын гитлершілерден тазартты. Совет жаяу әскерлері жаудың қарсы атакаларын тойтара отырып, артиллерияның және авиацияның көмегімен бірсыпыра атыс бекіністерін алды, сөйтіп немістерді ПОГОРШ және ОБЛУШ қыстақтарынан түгін шығарды. Гитлершілерді солтүстіктен батыстан және оңтүстіктен қыспаққа ала отырып, әскерлеріміз дұшпанды жағалаудағы тар шепке қарай тықсырды. Бүгін совет бөлімдері ОКСХЕФ, МЕХЛИКЕН, РЕВА қыстақтарын алып, дұшпанның әскер тобын жоюды аяқтады. Ұрыс даласында жаудың жүздеген өліктері қалды. Әскерлеріміз жаудан олжа және көп адам қолға түсірді.

Бүгін неміс радиосы, мынадай хабар жариялады: «ГДЫНЯ ауданында өзіміздің қорғану ұрыстарымыздың барысында біз аса зор табысқа жеттік». Берлин радиосы бұл хабарды жариялап жатқанда, ГДЫНЯ ауданындағы ұрыс қыймылдарының бәрі толық аяқталған болатын. Бұған дейін немістердің әскер тобының қалдықтары толық жойылған.

4 және 5 апрельде жауы бомбашыларымыз дұшпанның Бреслау қаласындағы соғыс орындарына соққы беруде болды. Бомбалау нәтижесінде қалада, көптеген өрттер шығып, күшті взрывтар болды.

4-Украин майданының әскерлері таулы-өрмалы жерлердің қиын жағдайында ұрыс сала отырып, алға басуда болды. Дұшпан жолдардың маңындағы және кең байтақ алқаптардағы бекітпелерге бекініп, нәсерлеті оқ ата қатты қарсылық көрсетуде. Атқыштар бөлімшелеріміз артиллерияның көмегімен немістердің тіректі бекіністерінің тү сыртына өтіп, оларға екі жақ қанаттан және тылдан шабуыл жасауда. Совет бөлімдері Ваг өзенінің бойымен алға баса отырып, Чехословакия жерінде жол қатынастарының маңызды торабы Ружомберок қаласын ұрыспен алды. Бір учаскеде капитан Синковның атқыштар батальонының жауынгерлері немістердің тіректі бекінісінің гарнизонын талқандап, жаудан 4 зеңбірек, 17 миномет және 36 пулемет қолға түсірді. Екінші бір ауданда старшина Хомяковтың бас

қаруындағы отрядымыз дұшпанның тұ сыртына өтті. Жауынгерлеріміз жауға тұтқыйылдан шабуыл жасап, немістердің 6 пулеметін олардың расчетымен қоса жойып жіберді.

2-Украин майданының әскерлері шабуыл жасауда болды. Совет және румын бөлімдері кеше немістердің қорғанатын Гандлова тіректі бекінісін алып, тау алқаптарының бойымен Чехословакияның Превидза қаласына қарай бет алды. Әскерлеріміз 15 километр алға басып, жаудың қарсылығын жеңді, сөйтіп қаланың көшелеріне басып кірді. Түні бойы кеше ұрыстары болды бұл ұрыстардың барысында дұшпан орасан көп шығынға ұшырады. Таң алдында бөлімдеріміз темір жолдар мен тас жолдардың торабы—Превидза қаласын толық алды. Сонымен немістер өздерінің Нитра өзені бойындағы ақырғы тіректі бекінісінен айрылды. Сол сыяқты Чехословакияның Бановце қаласы да алынды.

Совет жаяу әскерлері, атты әскерлері мен танкішілері Малые Карпаты тауларынан өтіп, орман аралас жазықтық алаңға шықты. Бұл ауданда шабуыл жасаушы бөлімдерімізді тоқтауға тырысқан гитлершілердің әрекеттері сәтсіздікпен аяқталды. Әскерлеріміз немістерді кері қуып тастап, қауырт шабуыл жасау нәтижесінде Малацки қаласы мен темір жол торабын алды. Дұшпан орасан көп шығынға ұшырады және әскерлеріміздің берген соққысы астында немістер Морова өзеніне қарай кері шегініп барады.

Дунай мен Берте (Нойзиллер-Зее) көлі аралығында немістер резервтері әскерлерінің оның ішінде саперлер, зенитшілер және әртүрлі шаруашылық бөлімшелерін ұрысқа шығарды. Совет бөлімдері Лайта өзенінен өтіп, Бруке қаласын және бірнеше елді жерлерді алды. Бұл ауданда дұшпанның екі батальон жаяу әскерлері мен 10 танкі жойылды. Совет ұшқыштары Дунайда немістердің соғыс жүгін тиеген 21 кемесі мен 3 баржасын суға батырды.

Вена бағытында әскерлеріміз өткелдер үшін болған кескілескен ұрыстар нәтижесінде Вербах өзенінен өтіп, алға басты, сөйтіп Обер Лаа қыстағын алды. Дұшпанның Вена темір жол маңында салынған бекіністі шептерінде ұрыстар болып жатыр. Немістердің ірі танк және жаяу әскер құрамалары қарсыла қарсылық көрсетуде. Олар әлде неше рет қарсы атака жасады. Гитлершілердің барлық қарсы атакалары тойтарылды. Жау орасан көп шығынға ұшырады. Толық емес мәліметтер бойынша, бір күн ішінде немістердің 5 мың солдаты мен офицері жойылды.

Мал басын сақтаудың жауапты кезеңі

Ж. ТӘШЕНОВ.

ҚК(б)П облыстық комитеті секретарінің мал шаруашылығы жөніндегі орынбасары

Облысымыздың колхоздары мен совхоздарында мал шаруашылығын өркендетудің ең жауапты кезеңі туды. Қазір малдарды қорадан жайлымдарға шығару мерзімі туды. Бұл—партия, совет ұйымдарынан, колхоздар мен совхоз басшыларынан және мал шаруашылығының барлық қызметкерлерінен зор жауапкершілікті талап етеді. Алайда, облысымыздың жекелеген колхоздарында малдың күтімін жақсарту, оны жайып бағу ісімен шұғылдану шын мәнінде етек алмай келеді. Бұл жағдай мал басының өсуіне, оның өнімінің артуына көп бөгет жасап отыр.

Мал қораларының және оның айналысының таза болмауы, жайлымдарда батпақ кездесуі малдардың індет ауруымен ауруының етек алуының негізгі бір себебі болып саналады. Сондықтан да малды қорадан жайлымға шығару ісіне ұйымдасқан түрде кірісуге, мал шаруашылығында шығынға ешбір жол бермеуге, колхоздар мен совхоздарда барлық ірі және ұсақ малдың толық сақталуын қамтамасыз етуге тиістіміз.

Бұл мақсатты жүзеге асыру үшін төмендегі шараларды жүзеге асыру қажет болады.

Қыстан қалған барлық пішен мен күнарлы азықтың есебін алып, оларды мал қоралары жанына және дала қостарына тасу керек. Бұл мал азығының бүлінуден және өрттен сақталуына толық жағдай жасау қажет. Сабанның қалдығы мал азығына және төсенішке өте қолайлы болады. Олай болса, оларды өртеу ісіне тыйым салынуы керек. Мал азығы аз қалған колхоздарда пішен сатып алу, колхозшылардан және басқа колхоздардан қарыздану ісін ұйымдастырған жөн. Сонда ғана шөбі аз колхоздар жұмыс малдарына көктемде беретін мал азығы қорын жасай алады. Бұл—боран немесе суық түскен жағдайларда малдардың азықсыз қалмауын қамтамасыз етеді, мұнымен бірге күйі төмен және жас төлдерді күн сайын азықтандырып отыруға мүмкіндік туғызады.

Ірі малдардың немесе жас төлдердің індет ауруына ұшырауынан сақтану үшін мал қоралары және олардың төңірегі көң қоқырдан ұқыпты түрде тазартылып, қора төбесіндегі қарлар алынып тасталатын болсын. Мал қораларын ұқыпты түрде кептіруді қамтамасыз ету үшін колхоз басшылары, ферма менгерушілері, мал мамандары бұл жұмысқа қолма-қол басшылық етуге тиіс.

Малды жайлымға шығару ісі 7—10 күн ішінде жүргізілсін. Барлық мал жайлымға шығарарда азықтандырылып отырылсын. Жайлымға шығарудың алғашқы кезінде малды 2—3 сағат ғана жайлымда ұстау керек. Бұдан кейін жайлымдағы малдардың жайылу мерзімі бірте-бірте ұзартылады. Жайлымдарды дер кезінде және ретімен пайдаланудың ерекше маңызы бар. Апрель айы ішінде және май айының бас кезінде малдардың бораннан немесе кенеттен суық түсіп кетуінен сақтану үшін, малды қораларға жақын жерлерде бағу керек. Өзе райы қолайсыз болған жағдайда әсіресе жас төлдер және арық малдар ерекше бақылауға алынатын болсын.

Рас, кей жерлерде мал жайлымы құрғақ тәрізді көрінуі мүкін. Бірақ жайлым қанша құрғақ көрінгенмен, маусымды жайлымының алғашқы кезінде жерде ылғал көп болады. Ал онда ірі малды және төлдерді ұзақ уақыт бойына жаю зиян болмаса, пайдалы болмайды. Сондықтан маусымды жайлымының алғашқы кезінде малды жылжыта жайып отыру шарт. Бұзаулар мен қозыларды қар суымен суару да зиянды деп есептеледі.

Ауру малдарды басқа сау малдардан бөлек ұстап, оларды ар-

наулы жайлымдарда бағу керек. Жас төлдер мен арық малдар жайлымға кеш шығарылып, қораға өрте қамалуға, сөйтіп екі мезгіл—таңертең және кешке азықтандырылуға тиіс.

Таяудағы күндер ішінде малдар кездесетін жұқпалы індеттерге қарсы батыл күрес жүргізілсін. Маусымдық мал жайлымдары мал өліктері мен сүйектерден тазартылу жөн.

Осы сыяқты жұқпалы ауруларға шап-дыққан малдарды жекелеп бағу және оларды басқа малдар суарылатын суаттарға жолатпау ісі қамтамасыз етілсін. Бұл—малдардың жастай ауруына қарсы жүргізілген күрестің ең негізгісі болады.

Қазір бірсыпыра колхоздардың қой-қозыларында қотыр бар. Қотыр қой қашан қотырдан арылтылғанша жеке бағылу керек. Ал қойдағы қотырлар жойылғаннан кейін қой отарына жаңа жайлым белгілеуге болады. Бұдан бұрын қотыр қойлар бағылған жерлерге екі ай бойына мал жайылмайды. 1945 жылы мал өсірудің мемлекеттік жоспарының әрбір колхозда орындалуын және артық орындауын мемлекетке тапсырылатын малдың сөміз болуын қамтамасыз ету ісінде, мал шаруашылығын өркендету және колхозшылардың жеке пайдалануындағы малдарының алып адыммен өсуін мал шаруашылығы қызметкерлерінің қамтамасыз етуі кезек күттірмейтін міндеті. Жайлымдарды ретімен пайдалануды дұрыс жоспарлау, мал отарларын бір жерден екінші жерге кезінде көшіріп отыру—аса маңызды жұмыстардың бірі.

Маусымдық жайлымдарды белгілеу, оларды жеке фермалар мен топтарға бөліп, мұнымен бірге күнарлы және қыстауларға жақын жайлымдарға сауын малдарын, бұзауларды және саулықтарды жаю ісін жоспарлау жұмыстары тез арада аяқталуға тиіс. Мұнда ескеретін бір мәселе—қоғамдық мал колхозшылардың жеке пайдалануындағы малдан бөлек бағылуы керек.

Өзе райы әбден жылынғаннан кейін малдарды жайлауларда бағу керек. Ферма жанындағы күнарлы жер маусымдық жайлым кезінде пайдаланылмауға тиіс. Өйткені бұл жерлер күзді күндері—суық түсіп кету кәуіп туғанда малдарды жайып бағуға өте қолайлы болады.

Мал жайлымын қатаң бақылау, малдың маусымдық жайлымында мүмкін қадерінше ұзақ болуын қамтамасыз ету мақсатында, олардың дем алуын және сыйырлардың сауылуын тікелей жайлымда жүзеге асыру керек.

Мал жайлымын үлгілі өткізу жөніндегі барлық шараларды жүзеге асыру мақсатында, жуыр арада мал дәрігерлерінің семинарларын ұйымдастырып, онда мал шаруашылық қызметкерлеріне малды жайып бағу әдісі үйретілетін болсын. Бұл семинарға әсіресе ферма менгерушілері, малшылар, шоңандар, бұзау бағушылар, жылқышылар және шоңқа күтушілер тегіс қатыстырылсын.

Мал шаруашылығы қызметкерлерін тұрақтандырып, малшылардың еңбегіне қосымша ақы төлеу және заттай қосымша ақы төлеу жөніндегі заңды колхозшыларға тереңінен түсіндіру, колхоздар мен совхоздарда қоғамдық мал шаруашылығын барған сайын өркендетіп, мал өсірудің мемлекеттік жоспарының әрбір фермада толық орындалуына толық жағдай туғызады. Мұның үшін жергілікті партия, совет ұйымдары және мал шаруашылығының барлық қызметкерлері маусымдық жайлымдарды дұрыс пайдаланып, малды сөміз өсіру, майдан мен өлімізге өтті малды, тағы басқа мал шаруашылық өнімдерін есептеп мол беру ісіне барлық күш-қайратын жұмсауы керек.

ЕГІСТІ ТОЛЫҚ ӘЗІРЛІКПЕН
ҚАРСЫ АЛАЙЫК!Әзірлік жұмыстары
ойдағыдай аяқталды

Преснов ауданындағы «Қарағаш» ауыл шаруашылық артелинің (председателі Мұсабаев жолдас) мүшелері Қазақстанның 25 жылдығы атындағы социалистік жарысқа ұштырып, календарлықтарға іспен жауап беруде. Сөйтіп олар көктемгі егіске әзірліктің ойдағыдай аяқталуын қамтамасыз етті.

Көктемгі егіске әзірлікте колхоз председателинің егін шаруашылығы жөніндегі орышбасары Сейсенов жолдас зор ұйымдастырушылық жұмыс жүргізді. Ол ұста дүкеніндегілердің тынбай жұмыс істеуін қадағалады.

Сондықтан да колхоз қазір көктемгі дала жұмыстарына барлық жағынан мүлтіксіз әзірленді деуге болады. 6 соқа, 49 тырма, 89 жәрме, 90 жетек тағы басқа құрал-саймандар мен жегу өзбелдері сапалы түрде жөнделіп, бригадаларға, ал бригадалар ішінде звеноларға бекітіліп берілді.

Көктемгі егіске әзірлік күндерінде Мұратов және Салықов сыяқты колхозды ауылдың таңдаулылары колхоз өндірісін де тынбай жұмыс істеудің тамаша үлгілерін көрсетті.

Қ. БАБАҚОВ.

Уәде көп, нәтиже жоқ

Мамлют ауданының Чанаев атындағы МТС коллективі ақмоалық тракторшылардың үндеуін зор өрлеумен қарсы алып және өздерінің ішкі мүмкіншіліктері толық есептей отырып, тракторлар мен тіркеу саймандарын жөндеу жоспарын 1 апрельге дейін орындауға міндет енген болатын. Бірақ, бұл уәде орындалмай отыр. Демек, трактор жөндеу қарынын тездету үшін барлық мүмкіншіліктер толық пайдаланылмай келеді.

Ол мүмкіншіліктердің толық пайдаланылмауы салдарынан МТС-та күні бүгінге дейін 10 тракторды жөндеу жұмысы ікталған жоқ. Тіркеу саймандарын жөндеу жұмысының барысы да нашар. Қар 38 тұқым сепкіштің 19, 54 соқаның 1, 34 лушильниктің 14 ғана жөнделді. Ал дискелі 6 тырманы жөндеу ісіні осы уақытқа дейін қолға алынбады.

Көктемгі егіс кезінде трактор паркінің імді жұмыс істеуі, трактор отрядтарың жапар май мен толық жабдықталуы байланысты. Алайда МТС басшылары пар май тасу жұмысын естен шығарған. Сондықтан да жапар майдың барғаны 20, ал жағар майдың 50 проценті ғана тасылып алынды. МТС директоры Быков жолдас, өткен жылы жапардың жеткіліксіздігінен тракторлардың басым көпшілігі бірсыпыра уақыттың өткізгендігін ұмытып кетті, сол ақты тіркеу саймандарын жөндеуді әлі аяқтаған жоқ.

МТС коллективінің өндірістік өрлеуі сан зор. Не пайда, трактор және тіркеу саймандарын жөндеушілердің сол өндіріс жерінен қолдаудан МТС директоры Быков және партия ұйымының секрета-ри Чупрасов жолдастар тыс қалыпты. Олар жұмысшыларды мереке ісіндегі социалистік жарыста алған жетемелерін аброймен орындауға жұмыс алмады.

Чанаев МТС-ның көктемгі егіске әзір-артта қалуының сыры міне осын

М. ХОЛИН.

АБАЙДЫҢ ТУҒАНЫНА 100 ЖЫЛ ТОЛУЫ ҚАРСАҢЫНДА

Абай жаңа көркем әдебиеттің атасы

Н. САУРАНБАЕВ,

Филология ғылымдарының докторы

Абай (Ибраһым) Құнанбай ұлы қазақ халқының мәңгі ақыны, ұлы кеменгері. Терең ой, дана ақылын халқы үшін жұмыс саған алып, өз заманының кертартпа, содыр өдетін, тұрпатын, мағынасыз әрекетін қатты сынаған сыншы. Абай өз заманының айнасы, оның өнері, қазақ халқының рухани даму тарихының жаңа кесені.

Кейбіреулер Абайдың орнын тек жазба әдебиеттің, әдебиет тілінің негізін салған деп ғана бағалайды. Біздіңше бұл ғана емес. Поэзия өнері қазақ халқының өмірінде ежелден келе жатқан рухани салт. Абайдан бұрын Мұрат, Бұхар, Шортанбай, Сүйімбай сыяқты неше алуан көркем поэзияның алыптары, Шәңгерей сыяқты жазба әдебиетшілер де өткен. Олар да көп мұра қалдырған. Бірақ, бұлардың поэзиялары — озық идеялық арнаға түспеген, шебері аумағы тар, әсемдік сарыны бөсең поэзия еді.

19-ғасырдың екінші жартысында қазақ халқының әлеуметтік өмірінде үлкен ауыр өзгеріс болды. Ресей патша өкіметі қазақ жерін түгел басып алды. Ежелден еркін өскен ел енді билігінен, жер билігінен айрылып, жат қолына қарады. Зорлық-зомбылық, әділетсіздік күшейді. Ел өмірінде зорлау, момынды жеу, елді жеп, еңбексіз күн көру салтқа айналды. Шындық, әділеттік, ғылым үйрену, елді көркейтудің сынды адамгершілік құлық еленбеді. Осының барлығы Абайдың өз заманына сынау көзқарасын тудырды. Абай мен заман арасында: заман несі — феодализм, атқа мінер арасында идеялық қайшылық күшейе берді. Бұл қайшылық ақының өз әкесі Құнанбай мен Абай арасында да болды. Әділетсіз, әлеуметтік құрылыс кертартпалық салт, нағандық, қараңғылық қалып Абайға күйік бол, қартайтып қайғы ойлатты, үу боп ойын кернеді.

1840 жылы Белинский Пушкин жөнінде былай деген екен:

«Пушкиннің дүние тану қабілеті әрбір өлеңінен шертіп тұрады әрбір өлеңнің дүниедегі әділетсіздіктің өксігі сарнап естіледі, ал сүю қабілеті дегенінде шек жоқ». Абай шығармасында дүниені тану негізгі арқау болып дүниедегі күйзелістің өксігі әрбір өлеңінен сарнап естіледі. Бұлармен бірге Абай шығармасында бастан аяқ сүю сезімі шексіз дария сыяқты. Абай ұлы ақын, көркем сөздің шебері ғана емес, ойшыл, кеменгер гуманист.

Ойшыл Абай өз заманындағы адам мінезіндегі кертартпалықты сынады. Таптан, еңбек, терең ой, қанағат, рақым — шын мағынада адамның қасиеті дейді де, сол адамға «Сен де бір кірпіш дүниеге, кетің тап та бар қалам» дейді.

Ақын қарғайдасындағы талапкерлік — еңбектің, өнер табудың шарты болып келеді.

Шоқан Уәлиханов, Ибраһим Алтынсариндар да осы жаңа — озық идеяның қолдаушылары болды. Бірақ, бұлар батысшылар еді. Батыс мәдениетінің домениауындаған оқымыстылар мәдениет пайдасын, оның қажеттігін көрсетті. Феодализм ауылдың әлеуметтік, идеологиялық шылығын терең талдаған жоқ, сынаған жоқ. XIX ғасырда басталатын демократтық ағымда Ибраһим Шақандар батысшылар реформаны ағартушылар ғана болады.

Абай қазақ халқының өмірін терең ойлап зерттеді, қолы, күші жеткенінше дүние ағымын пайымдай отырып, халқының өмірін, әрекетін, мінезін, салтын талдады. Бұл жағынан Абай өз заманының айнасы шебер суретшісі болды.

Абайдың бұқарашылдық ойы, әсіресе, ауылдағы тап өмірін ажыратып қараудан, сонымен бірге келетін, нашардың өмірін жән ашу сезімімен қарауынан көрінеді.

Бір өлжіңде Абай былай дейді: «Кедейдің өзі жүрек малды бағып, Отыраған отын жоқ үзбей жағып. Тоңған іші жылғытып, тонын илеп. Шекпен тігер қатыны бүрсен қағып».

Қазақ халқының болашағы жөнінде ақын оқуға, өнер-білімге шақырады. Бірақ, Ибраһим Алтынсарин сыяқты тек оқу

дың, білімнің пайдасын ғана айтып, оған шақырып қана қоймайды, сол уақыттағы оқу дегенді теріс түсінудің салттық, әлеуметтік себебін ашады. Ол уақытта бай, болыс балаларын оқытқанда, өзіне «тірек» ету үшін, үстемдік, байлық қалпын сақтау үшін оқытқан. Баласы Абайды Құнанбай жасынан оқуға беріп, бітіртпей, қайтып алып ауыл арасындағы даушарға пайдалануы сол уақыттағы оқудың негізгі үлгісі еді. Ақын «Интернатта оқып жүр» деген өлеңінде сол замандағы оқудың мәні туралы өте әділетті сын, өнегелі ақыл айтады.

Ақын баланы оқытуға емес оқуды «за-коншік» болу үшін, марсап үшін жаңама құрал етіп пайдалануға қарсы болады. Сол өлеңінде

«Орыс теріс айтпайды, Жаман бол деп оларды, Қаны бұзық өзі ойлар, Қу менен сұм болуды. Ойында жоқ бірінші, Салтықов пен Толстой. Я тілмаш, я адвокат, Болсам деген бөріңде ой»

Оқуды бөлімді Абай Салтықов пен Толстой сыяқты ақыл несі дана қабілетті адам болу және әлеуметтік дамудың құралы деп түсінді.

Бұдан Абайдың ағартушылық жөніндегі ниеті басқалардан әлде қайда — терең, әлде қайда кең екендігі көрінеді. Өнер-білімді оқуды бір ғана үстем таптың, дәулеттің кеншігі емес, бүкіл халықтың, қалың бұқараның игілігі деп түсінді.

Абайдың әлеуметтік — демократияшыл көз-қарасының тарихи екі негіз бағы. Олардың бірі — сол уақыттағы қазақ халқының феодализм, ру-ақсақалдық, қоғам қатынасына қарсылық. Ақынның демократияшыл көзқарасы соларды сынаудан туып, солармен талмай күресуден дамыған. Екіншісі — жалпы дүние — жұртшылықты өмірімен, дүние ғылымымен танысу. Ақынды бұлар бет алдырған — сүйген халқының болашағы кейінгі ұрпақтың қамы еді. Дүние ғылымымен Абай жас күйінде-ақ таныса бастады. Семей қаласында оқып жүріп, шығыс ғылымымен, шығыс әдебиетімен олардың талапты адамдарымен шұғылданды. Фердауси, Фазли, Навои, Сағди сыяқты шығыс әдебиетінің тандамаларын толық меңгерді. Бұл, жас, зирек Абайдың ой-өрісін кеңітіп, оған күш берді, жол ашты.

Абайдың өнері, білім іздену әрекеті, талабы тек шығыс әдебиетімен аяқтаған емес, егер былай болғанда, ақын мұны өсіп жетілмей, кейінгі Мәшһүр Жүсіп, Шәді, Ақмолдасы сыяқты тек шығыс сәт-тында, шығыс схластикасының басқы-шында қалған болар еді.

Абай іздену бетінде орыс әдебиетіне кездесті. Орыс әдебиетіне төне шұғылданды. Жер ауып келген орыс демократ-шылдарымен тікелей қарым-қатынас арқылы Абай XIX ғасырдың II-жартысында, Россияда өріс алған, демократияшыл пікірмен танысты. Осы арқылы батыс әдебиетімен танысты.

Ақынның ізденуінде бір ерекшелік болды. Ол Абайдың өнершіл күші ойды меңгергіш талабы. Өзіне ұнаған ақынға, қазаушыға үстірт еліктеу Абайға жат несі болған. Өзгеден үлгі алу Абай үшін терең ой мен өнерді меңгеру өзілік са-ла ету болған. Пушкиннің «Евгений Онегин», Лермонтовтың «Валим», «Борз-динос», Гете — Лермонтовтардың «Ка-лаш» гүнде гүлдейтін, Крыловтың «Түлік мен қарға», «Шегіртке мен құмыр-шық» сыяқты мысалдарын геке аударып, ретінде емес, өзілік етіп меңгерген. Мұнымен бірге Абай орыс халқының үлгілі, идеялы ақын-жазушыларының тандамалы шығармаларын өз мағынасында аударып та отырған.

Абайдың орыс мәдениетінен алған үлгісі — демократияшылдық бағыт, реализм. Мұны Абай ең бірінші орыс халқының

озат ойшылары — Пушкин, Лермонтов, Крыловтардан, Чернышевский, Добролю-бовтардан алды.

Абайдың әлеуметтік, философиялық, эстетикалық көзқарасының тарихи тамыр-лары осындай. Оның ойы, өшпес өнері дүние өнеріндегі озат ұлы пікірдің қазақ сезіміндегі бейнесі.

II

Абайдың тарихи орны, мығымас аруа-ғы, әсіресе оның әдеби өнерінен, соның поэзиясынан айқындалады.

Абай қазақтың жаңа көркем әдебиетінің атасы. Пушкинге дейінгі орыс әдебиеті және Пушкиннің тарихи мәні орны туралы Белинский былай деген екен:

«Бүгінге дейін бізде көркем өнер... не екенін түсінбей келді. Тіл өлең жөнінде, бір есептен поэзия жөнінде де аздаран жұмыстар істелген. Бірақ шын поэзия, яғни белгілі дүние тану көзқарасын да-мыта отырып, өршіл поэзия болған жоқ. Пушкин орыс еліңде сол шын поэзияны тудырушы «жаратқан не» бола-ды». Ланьшпан Белинскийдің бұл тарихи ақиқат бағасы Абайдың қазақ әдебиеті-дегі мәнін орнын сипаттауға дәл келетін үлгі нұсқау.

Абай қазақ әдебиетінде тұңғыш рет реализм көзқарасын тудырды.

Абай поэзиясының ерекше қасиеті адам-ның әсемдік сезімін, адамгершілік сезімін оятатындығында. Абайдың реализмі — оның назары, ниеті өмірге, тарихи құбы-лысқа, өз ұлтын сүюшілікке ауандығында. Абай қазақ әдебиетіндегі ескі көше-меттеу, дәріптеу, зарлаушылық я болмаса діншіл, қиялы сарына шыңдық, өмір-шіл, әсем, жатық сарынды қарсы қойды. Сондықтан Абайдан басталатын қазақ халқының әдебиеті жаңа көркем әдебиет дәуірі.

Абай жаңа көркем әдебиет, жаңа әдебиет тілін жасады. Әсіресе көркем поэ-зия тілін Абай жасады. Ескі қазақ лек-сикасы, мақал, мәтел — осылардың барлы-ғы Абай поэзиясында өрлеп, әсерленіп, поэтикалық мәдениет нұсқасы болды. Көркем әдебиет тілінің әдеби нормасы Абайдан бұрын жоқ еді. Оны Абай жаса-ды. Абай жазба әдебиеттегі діни, кітап-тық стильді өзгертіп, көркем, жатық стиль тудырды. Қазіргі қазақтың көркем әдебиет тілінің әдеби нормасы, стилі Абай салған норма, Абай тудырған стиль.

Абай өнерінің тағы бір асыл жағы — ақынның ақындық шеберлігінде, терең білімділігінде. Абай өлеңін 16, түрін шы-ғарды. Бұлардың әр қайсысында жаңа ыр-ғақ, жаңа ұйқас, жаңа күш бар. Ол жа-налықтарды Абай іздену арқылы, «қазақ әдебиетінің, жалпы дүние әдебиетінің мұ-расынан терең тексеріп, түсіне меңгеріп талғап алу арқылы тудырды. Сондықтан ақынның қай өлеңі де жалпыға бірдей жақын, жатық, қонымды келеді.

Абай өзінің ақындық өнерін әлеуметтік өмірдегі оқияның әуенімен түрленіп отырған. Оқияға көз қарасын әзілмен де сынмен де, қалыстықпен, я болмаса сықақпен де білдірген. Жеке адамға ар-наған өлеңдерінде Абай — сықақшыл, әлеуметтік сарындағы өлеңдерінде — өткір сыншыл, ғашықтық, жаратылыс тақыры-бындағы өлеңдерінде ақын-шырың дүни-е. Абайдың сатирасы — саяси күрестің, идеялық жағынан заманмен келіспеушілік-тің көрінісі. «Болыс болдым мінекей» «Маз болады болысың» сыяқты өлеңдері Го-ақынның өткір сатирасының үлгісі. Го-ақынның өткір сатирасы жөнінде Белинский айт-қан «Қыршып қан шығаратын, қадалып, сүйсінке жететін, көк желкеден қосқол-дап соққылайтын өткір қамшымен шырың-дап сатирасын» сықақ пен сына Абайдың сы-қағы мен сатирасы да жатады.

Қазақ халқының тарихында демократия-шыл ағартушылық пікірдің кенжелеп тү-суі Абайдың идеялық бағытының, әсіресе, саяси әлеуметтік әрекетінің бөсең сарын-ды болуына бір аз әсер етті. Ақынның поэзиясында көбірек айтылатын «жалғыз-дық» зар осы идеялық, саяси жалғыздық, демократияшыл, ағартушылық пікірдің жеңілігі. «Соқтықпалы, соқпақсыз жер-де өсім, мыңмен жалғыз алыстым кіне қойма» дейді ақын.

Қазақ халқының рухани ой-өрісін да-му тарихында Абайдың әлеуметтік көз-қарасы, идеясы асқар таудың белі болса, ал поэзиясы оның шыңы.

Сондықтан Абай да, оның шығармасы да бүгінгі социалистік заманның нұрына көрінеді, «жүрегіне жылы тиетін», шын әсемдік сезімін оятады, елді ерлікке тап-қырлыққа баулиды. Абай ұран қылған ұлттар достығы бүгінгі социалистік за-манның негізгі бір идеялық тірегі болып саналады. Сондықтан данышпан Абайдың ғы, оның өшпес өнері социалистік отан-ның жаңа мәдениет қазынасына құмат

Майдандағы жауынгерлердің балалары үшін
санаторийлер мен демалыс үйлері

Молотов облысының жастары майдан-дағы жауынгерлердің балаларына көмек қорына 3 миллион сом жыйнады. Бұл қаржымен Оралдың көк-орай шалғын жерлерінде екі санаторий, бірнеше дем-алыс үйі салынды.

Көмек қоры барған сайын көбеюде. Өткен он күндікте тағы да бір миллион

сомдай қаржы жыйналды. Красно-Бам-скі және Верхне-Чисовскі аудандарының колхозшы жастары 142 тонна азық-тү-лік жыйнап жіберді. Губахи жастары өздерінің қаржысымен жақын арада май-дағы жауынгерлердің балалары үшін жаңа санаторий ашты.

ТАСС

ЕГІСТІ ТОЛЫҚ ӘЗІРЛІКПЕН ҚАРСЫ АЛАЙЫҚ!

Әзірлік жұмыстары ойдағыдай аяқталды

Преснов ауданындағы «Қарағаш» ауыл шаруашылық артелинің (председателі Мұсабаев жолдас) мүшелері Қазақстанның 25 жылдығы атындағы социалистік жарыста ұштасып, каланиндіктерге іспен жауап беруде. Сөйтіп олар көктемгі егіске әзірліктің ойдағыдай аяқталуын қамтамасыз етті.

Көктемгі егіске әзірлікте колхоз председателинің егін шаруашылығы жөніндегі орынбасары Сейсенов жолдас зор ұйымдастырушылық жұмыс жүргізді. Ол ұста дүкеніндегілердің тынбай жұмыс істеуін қадағалады.

Сондықтан да колхоз қазір көктемгі дала жұмыстарына барлық жағынан мүлтіксіз әзірленді деуге болады. 6 соқа, 49 тырма, 89 жарма, 90 жетек тағы басқа құрал-саймандар мен жегу әбзелдері сапалы түрде жөнделіп, бригадала, ал бригадалар ішінде звеноларға бекітіліп берілді.

Көктемгі егіске әзірлік күндерінде Мұратов және Салықов сыяқты колхозды ауылдың таңдаулылары колхоз өндірісін де тынбай жұмыс істеудің тамаша үлгілерін көрсетті.

Қ. БАБАҚОВ.

Уәде көп, нәтиже жоқ

Мамлют ауданының Чанаев атындағы МТС коллективі ақмоалық тракторшылардың үндеуін зор өрлеумен қарсы алып және өздерінің ішкі мүмкіншіліктерін толық есептей отырып, тракторлармен тіркеу саймандарын жөндеу жоспарын 1 апрельге дейін орындауға міндет енген болатын. Бірақ, бұл уәде орындалмай отыр. Демек, трактор жөндеу қарынын тездету үшін барлық мүмкіншіліктер толық пайдаланылмай келеді.

Ол мүмкіншіліктердің толық пайдаланылмауы сақдарынан МТС-та күні бүгінге дейін 10 тракторды жөндеу жұмысы ікталған жоқ. Тіркеу саймандарын жөндеу жұмысының барысы да нашар. Қар 38 тұқым сепкіштің 19, 54 соқаның 1, 34 лүшильниктің 14 ғана жөнделді.

Ал дискелі 6 тырманы жөндеу ісі осы уақытқа дейін қолға алынбады.

Көктемгі егіс кезінде трактор паркінің імді жұмыс істеуі, трактор отрядтарың жапар май мен толық жабдықталуы байланысты. Алайда МТС басшылары пар май тасу жұмысын естен шығарған. Сондықтан да жапар майдың барғаны 20, ал жағар майдың 50 проценті ғана тасылып алынды. МТС директоры Быков жолдас, өткен жылы жапардың жеткіліксіздігінен тракторлардың басым көпшілігі бірсыпыра уақыттың өткізгендігін ұмытып кетті, сол аяқты тіркеу саймандарын жөндеуді әлі аяқтаған жоқ.

МТС коллективінің өндірістік өрлеуі сан зор. Не пайда, трактор және тір саймандарын жөндеушілердің сол өндіріс жерінен қолдаудан МТС директоры Быков және партия ұйымының секретарі Чупрасов жолдасар тыс қалыпты. Олар жұмысшыларды мерекедегі социалистік жарыста алған әттемелерін аброймен орындауға жұмыра алмады.

Чанаев МТСның көктемгі егіске әзір-артта қалуының сыры міне осын

М. ХОЛИН.

АБАЙДЫҢ ТУҒАНЫНА 100 ЖЫЛ ТОЛУЫ ҚАРСАҢЫНДА

Абай жаңа көркем әдебиеттің атасы

Н. САУРАНБАЕВ,

Филология ғылымдарының докторы

Абай (Ибраһым) Құнанбай ұлы қазақ халқының мәңгі ақыны, ұлы кемеңгері. Терең ой, дана ақылмен халқы үшін жұмсаған алып, өз заманының кертартпа, содыр әдетін, құрпаны, мағынасыз әрекетін қатты сынаған сыншы. Абай өз заманының айнасы, оның өнері, қазақ халқының рухани даму тарихының жаңа кезеңі.

Кейбіреулер Абайдың орнын тек жазба әдебиеттің, әдебиет тілінің негізін салған деп ғана бағалайды. Біздіңше бұл ғана емес. Поэзия өнері қазақ халқының өмірінде ежелден келе жатқан рухани салт. Абайдан бұрын Мұрат, Бұхар, Шортанбай, Сүйімбай сыяқты неше алуан көркем поэзияның алыптары, Шәңгерей сыяқты жазба әдебиетшілер де өткен. Олар да көп мұра қалдырған. Бірақ, бұлардың поэзиялары—озат идеялық арнаға түспеген, шеңбері, аумағы тар, әсемдік сарыны бөсең поэзия еді.

19-ғасырдың екінші жартысында қазақ халқының әлеуметтік өмірінде үлкен ауыр өзгеріс болды. Ресей патша өкіметі қазақ жерін түгел басып алды. Ежелден еркін өскен ел енді билігінен, жер билігінен айрылып, жат қолына қарады. Зорлық-зомбылық, әділетсіздік күшейді. Ел өмірінде зордау, момынды жеу, елді жеп, еңбексіз күн көру салтқа айналды. Шындық, әділеттік, ғылым үйрену, елді көркейту сыяқты адамгершілік құлық елең-беді. Осының барлығы Абайдың өз заманына сынау көзқарасын тудырды. Абай мен заман арасында: заман несі—феодал болды, атқа мінер арасында идеялық қайшылық күшейе берді. Бұл қайшылық ақынның өз әкесі Құнанбай мен Абай арасында да болды. Әділетсіз, әлеуметтік құрылыс кертартпалық салт, надандық, қараңғылық қалып Абайға күйік боп, қартайып қайғы ойлатты, үу боп ойын кернеді.

1840 жылы Белинский Пушкин жөнінде былай деген екен:

«Пушкиннің дүние тану қабілеті әрбір өлеңінен шертіп тұрады әрбір өлеңнің дүниедегі әділетсіздіктің өксігі сарнап естіледі, ал сүю қабілеті дегенінде шек жоқ».

Абай шығармасында дүниені тану негізгі арқау болып дүниедегі күйзелістің өксігі әрбір өлеңінен сарнап естіледі. Бұлармен бірге Абай шығармасында бастан аяқ сүю сезімі шексіз дария сыяқты. Абай ұлы ақын, көркем сөздің шебері ғана емес, ойшыл, кемеңгер гуманист.

Ойшыл Абай өз заманындағы адам мінезіндегі кертартпалықты сынады. Тауып, еңбек, терең ой, қанағат рақым—шын мағынадағы адамның қасиеті дейді де, сол адамға «Сен де бір кірпіш дүниеге, кетіңін тап та бар қалаң» дейді.

Ақын қарғысындағы талапкерлік—еңбектің, өнер табудың шарты болып келеді.

Шоқан Уәлиханов, Ибрай Алтынсариндар да осы жаңа—озат идеяның қолдаушылары болды. Бірақ, бұлар батысшылар еді. Батыс мәдениетінің дөмінен ауылданған оқымыстылар мәдениет пайдаланып, оның қажеттігін көрсетті. Феодалдық ауылдың әлеуметтік, идеологиялық шылығын терең талдаған жоқ, сынаған жоқ. XIX ғасырда басталатын демократтық ағымда Ибрай Шақандар батысшыл реформаны ағартушылар ғана болады.

Абай қазақ халқының өмірін терең ойлап зерттеді, қолы, күші жеткенінше дүние ағымын пайымдай отырып, халқының өмірін, әрекетін, мінезін, салтын талдады. Бұл жағынан Абай өз заманының айнасы, шебер суретшісі болды.

Абайдың бұқарашылдық ойы, әсересе, ауылдағы тап өмірін ажыратып қараудан сонымен бірге көдейдің, нашардың өміріне жан ашу сезімімен қарауынан көрінеді.

Бір өлеңінде Абай былай дейді: «Көдейдің өзі жүрер малды бағып, Отыруға отын жук үзбей жағып. Тоңған іші жылытып, тонын илеп. Шекпен тігер қатыны бүрсең қағып».

Қазақ халқының болашағы жөнінде ақын оқуға, өнер-білімге шақырады. Бірақ, Ибрай Алтынсарин сыяқты тек оқу

дың, білімнің пайдасын ғана айтып, оған шақырып қана қоймайды, сол уақыттағы оқу дегенді теріс түсінудің салттық, әлеуметтік себебін ашады. Ол уақытта бай, болыс балаларын оқытқанда өзіне «тірек» ету үшін, үстемдік, байлық қалпын сақтау үшін оқытқан. Баласы Абайды Құнанбай жасынан оқуға беріп, бітіртпей, қайтып алып ауыл арасындағы дау-шарға пайдалануы сол уақыттағы оқудың негізгі үлгісі еді. Ақын «Интернатта оқып жүр» деген өлеңінде сол замандары оқудың мәні туралы өте әділетті сын, өнегелі ақыл айтады.

Ақын баланы оқытуға емес оқуды «заң-қонш» болу үшін, марсап үшін жаңама құрал етіп пайдалануға қарсы болады. Сол өлеңінде

«Омыс теріс айтпайды, Жаман бол деп оларды, Қаны бұзық өзі сйлар. Қу менен сұм болуды. Ойында жоқ бірін, Салтықов пен Толстой. Я тілмаш, я адвокат. Болсам деген бөріңде ой»

Оқуды бәлмлі Абай Салтықов пен Толстой сыяқты ақыл иесі дана қабілетті адам болу және әлеуметтік дамудың құралы деп түсінді.

Бұдан Абайдың ағартушылық жөніндегі ниеті басқалардан әлде қайда терең, әлде қайда кең екендігі көрінеді. Өнер-білімді оқуды бір ғана үстем таптың, дәулеттің кеншісі емес, бүкіл халықтың, қалың бұқараның игілігі деп түсіндіреді.

Абайдың әлеуметтік демократияшыл көз-қарасының тарихи екі негізі бар. Олардың бірі—сол уақыттағы қазақ халқының феодалдық, ру-ақсақалдық, қоғам қатынасына қарсылық. Ақынның демократияшыл көзқарасы соларды сынаудан туып, солармен, талмай күресуден дамыған. Екіншісі—жалпы дүние жұртшылығы өмірімен, дүние ғылымымен танысу. Ақын бұған бет алдырған—сүйген халқының болашағы кейінгі ұрпақтың қамы еді. Дүние ғылымымен Абай жас күйінде-ақ таныса бастады. Семей қаласында оқып жүріп, шығыс ғылымымен, шығыс әдебиетімен, олардың таланты адамдарымен шұғылданды. Фердауси, Фзули, Навои, Сағди сыяқты шығыс әдебиетінің тандамаларын толық меңгерді. Бұл, жас зирек Абайдың ой-өрісін кеңітіп, оған күш берді, жол ашты.

Абайдың өнері, білім іздену әрекеті, талабы тек шығыс әдебиетімен аяқтаған емес, егер былай болғанда, ақын мұны өсіп жетілмей, кейінгі Мәшһүр Жүсіп, Шәді, Ақмолдасы сыяқты тек шығыс есідің, шығыс схластикасының басқышында қалған болар еді.

Абай іздену бетінде орыс әдебиетіне кездесті. Орыс әдебиетіне төне шұғылданды. Жер алып келген орыс демократияшылдарымен тікелей қарым-қатынас арқылы Абай XIX ғасырдың II-жартысында, Россияда өріс алған, демократияшыл пікірмен танысты. Осы арқылы батыс әдебиетімен танысты.

Ақынның ізденуінде бір ерекшелік болды. Ол Абайдың өнершіл күші ояды меңгергіш талабы. Өзіне ұнаған ақынға, жазушыға үстірт еліктеу Абайға жат көзге болған. Өзгеден үлгі алу Абай үшін терең ой мен өнерді меңгеру өзіндік сапа ету болған. Пушкиннің «Евгений Онегині», Лермонтовтың «Валмыр», «Борис Годунов», Гете—Лермонтовтардың «Камис гінде гав халық», Крыловтың «Улкі мен қара», «Шегіртке мен құмырсқа» сыяқты мысалдарын тек аударма ретінде емес, өзіндік етіп меңгерген. Мұнымен бірге Абай орыс халқының үлгілі, идеялы ақын-жазушыларының тандамалы шығармаларын өз мағнасында аударып та оқыған.

Абайдың орыс мәдениетінен алған үлгісі—демократияшылдық бағыт, реализм. Мұны Абай ең бірінші орыс халқының

озат ойшылары—Пушкин, Лермонтов, Крыловтардан, Чернышевский, Добролюбовтардан алды.

Абайдың әлеуметтік, философиялық, эстетикалық көзқарасының тарихи тамырлары осындай. Оның ойы, өшпес өнері дүние өнеріндегі озат ұлы пікірдің қазақ сезімдері бейнесі.

II

Абайдың тарихи орны, мығымас аруағы, әсересе оның әдеби өнерінен, соның поэзиясынан айқыдалады.

Абай қазақтың жаңа көркем әдебиетінің атасы. Пушкиннің дейінгі орыс әдебиеті және Пушкиннің тарихи мәні орны туралы Белинский былай деген екен:

«Бүгінге дейін бізде көркем өнер... не ескіні түсінбей келді. Тіл өлең жөнінде, бір есептен поэзия жөнінде де аздаран жұмыстар істелген. Бірақ шын поэзия, яғни белгілі дүние тану көзқарасын дамыта отырып, өршілтің поэзия болған жоқ. Пушкин орыс елінде сол шын поэзияны тудырушы «жаратқан ие» болады». Ланьшпан Белинскийдің бұл тарихи ақиқат бағасы Абайдың қазақ әдебиетіндегі мәнін орын сипаттауға дәл келетін үлгі нұсқау.

Абай қазақ әдебиетінде тұңғыш рет реализм көзқарасын тудырды.

Абай поэзиясының ерекше қасиеті адамның әсемдік сезімін, адамгершілік сезімін оятатындығында. Абайдың реализмі—оның назары, ниеті өмірге, тарихи құбылысқа, өз ұлтын сүюшілікке ауандығында. Абай қазақ әдебиетіндегі ескі көпестің, дәріптеу, зарлаушылық я болмаса діншіл, қиялы сарына шыңдық, өміршіл, әсем, жатық сарынды қарсы қойды. Сондықтан Абайдан басталатын қазақ халқының әдебиетін жаңа көркем әдебиет дейміз. Абай жаңа көркем әдебиет, жаңа әдебиет тілін жасады. Әсересе көркем поэзия тілін Абай жасады. Ескі қазақ лексикасы, мақал, мәтел—осылардың барлығы Абай поэзиясында өрленіп, әсерленіп, поэтикалық мәдениет нұсқасы болды. Көркем әдебиет тілінің әдеби нормасы Абайдан бұрын жоқ еді. Оны Абай жасады. Абай жазба әдебиеттері діни, кітаптық стильді өзгертіп, көркем, жатық стиль тудырды. Қазіргі қазақтың көркем әдебиет тілінің әдеби нормасы, стилі Абай салған норма, Абай тудырған стиль.

Абай өнерінің тағы бір асыл жағы—ақынның ақындық шеберлігіне, терең білімділігіне. Абай өлеңінің 16 түрін шығарды. Бұлардың әр қайсысында жаңа ырғақ, жаңа ұйқас, жаңа күш бар. Ол жалғалықтарды Абай іздену арқылы, қазақ әдебиетінің, жалпы дүние әдебиетінің мұрасынан терең тексеріп, түсіне меңгеріп талғап алу арқылы тудырды. Сондықтан ақынның қай өлеңі де жалпыға бірдей жақын, жатық, қонымды келеді.

Абай өзінің ақындық өнерін әлеуметтік өмірдегі оқылғанын өуенімен түрленгіп отырған. Оқылғаға көз қарасын әзілмен де сынмен де, қалыстықпен, я болмаса сықақпен де білдірген. Жеке адамға арнаған өлеңдерінде Абай—сықақшыл, әлеуметтік сарындары өлеңдерінде—өткір сыншыл, рашықтық, жаратылыс тақырыбындағы өлеңдерінде ақын-шырын дүрик.

Абайдың сатирасы—саяси күрестің, идеялық жағынан заманмен келіспеушіліктің көрінісі. «Болыс болдым м'некей» «Маз болады болысын» сыяқты өлеңдері «Маз болады жөңідегі Белинский айт голдың сықағы жөңідегі Белинский айт қан «Қырып қан шығаратын, қалайып, қан сүйекке жететін, көк желкеден қосқолдан соққылайтын өткір қамшымен шырық ратағын» сықақ пен сыңа Абайдың сықағы мен сатирасы да жатады.

Қазақ халқының тарихында демократиялық ағартушылық пікірдің кешкедеп туып, Абайдың идеялық бағытынан, әсересе, уа Абайдың әлеуметтік әрекетінің бөсең сарына да болуы б'р аз әсер етті. Ақынның поэзиясында көбірек айтылатын «жалғыздық» зар осы идеялық, саяси жалғыздық, демократияшыл, ағартушылық пікірдің жекелігі. «Соқтықпалы, соқпақсыз жерде өсім мыңмен жалғыз аластым кіне қойма» дейді ақын.

Қазақ халқының рухани ой-өрісінің даму тарихында Абайдың әлеуметтік көзқарасы, идеясы асқар таудың белі болса, ал поэзиясы оның шыңы.

Сондықтан Абай да, оның шығармасы да бүгінгі социалистік заманның нұрына шомып, шалқый өскен ұрпаққа өте жақын көрінеді. «жүрегіне жылы тиеді» шын әсемдік сезімін оятады, елді ерлікке, тап-қырлыққа баулиды. Абай ұран қылған ұлттар достығы бүгінгі социалистік заманның негізгі бір идеялық тірегі болып саналады. Сондықтан данышпан Абайдың ойы, өшпес өнері социалистік отандық жаңа мәдениет қазынасынан құнды

Майдандағы жауынгерлердің балалары үшін санаторийлер мен демалыс үйлері

Молотов облысының жастары майдандағы жауынгерлердің балаларына көмек қорына 3 миллион сом жыйнады. Бұл қаржымен Оралдың көк-орай шалғын жерлерінде екі санаторий, бірнеше демалыс үйі салынды.

Көмек қоры барған сайын көбеюде. Өткен онкүндікте тағы да бір миллион

сомдай қаржы жыйналды. Красно-Камскі және Верхне-Чисовскі аудандарының колхозшы жастары 142 тонна азық-түлік жыйнап жіберді. Губахи жастары өздерінің қаржысымен жақын арада майдандағы жауынгерлердің балалары үшін жаңа санаторий ашты.

(ТАСС)

аналады. Сондықтан данышпан Абайдың
д/м, оның өшпес өнері социалистік отан-
дың жаңа мәдениет қазынасынан кұпталтты

ӨНЕРКӘСІП ОРЫНДАРЫНДА

Комсомол мүшелері мен жастардың үлгілі ісі

Петропавл паровоз депосында электр қуатын тарататын цехтың Захарова басқарған майдандық комсомол-жастар бригадасының мүшелері Қазақ ССР-нің 25 жылдығын зор табыстармен қарсы алу үшін күш-қайрат жұмсауда. Олар март айының өндірістік жоспарын 136 процент орындап, өздерінің жұмыстан бос уақыттарында жоспардан тыс бір паровоз жөндеп, жарыста алған міндеттемелерін аброймен орындады. Сонымен, бригада мүшелері белсене еңбек істеп, бірінші тоқсанның өндірістік жоспарын біржарым есеге дейін артығымен орындап шықты.

Паровоз депосында мұндай бригадалардың қатары көптеп саналады. Мәселен, Борисов жолдастың басқаруындағы комсомол-жастар бригадасы айлық жоспарды мерзімінен бұрын орындап, жоспардан тыс 2 паровозды сапалы жөндеп шығарды. Паровоз жөндеуші стахановшылар Касенов, Петисов жолдастар жарыс туын жоғары ұстап, жұмыс мөлшерін үнемі екі есе артық орындауға жетісті.

Депоның комсомол мүшелері мен жастары республикамыздың 25 жылдығы атындағы социалистік жарысты кеңінен өрістете отырып, апрель айының өндірістік жоспарын толық орындауға міндеттенді.

Б. ЖЕТІБАЕВ.

ЖОСПАРДАН ТЫС КӨП БҰЙЫМ ӨНДІРДІ

Петропавлдағы «Пищевик» қолөнершілер артелінің мүшелері Қазақ ССР-нің 25 жылдығы атындағы социалистік жарысты кеңінен өрістете отырып, март айының өндірістік жоспарын 109,1 процент орындады, сөйтіп жоспардан тыс 7 мың сомның көпшілік қолды бұйымдарын өндірді.

Матвеевич жолдас басқарған киім тігу цехының жұмысшылары алматылықтардың шақыруын көпестен қарсы алып, аларға өндірістік жаңа табыстарға жетуге жауап беру үшін білек сыбана жұмыс істеді. Соның нәтижесінде негизгі март айының өндірістік жоспарын 123,6 процент орындап, социалистік жарыста бірінші орынға ие болды.

Артель стахановшылары Гузанина, Шляхтина, Сергеева және Победилская жолдастар «Барлығы майдан үшін, барлығы жеңісіміз үшін» деген ұранмен жұмыс істеп, тапсырманы үнемі бір жарым-екі есе артығымен орындап жүр.

3. АЙСИНА.

ШОПАНДАР ТАБЫСЫ

Октябрь ауданындағы «Бірлік» ауыл шаруашылық артелінің шопаны Касенова Бигайша 5 жылдан бері қой фермасында жұмыс істеп келеді. Ол өткен жылы жоспардан тыс едәуір қой өсірген еді. Бигайша быылғы жылы да 35 саулықтан 48 қозы алып, оларды шығынсыз өсірді.

Сол сияқты ферма шопаны Мәжина Жолдас та аяныбай еңбек етіп, 36 саулықтан 41 қозы алды, сөйтіп оларды мәңгілік күтуде. Бұл екеуінің әрқайсысы 600 ден еңбек күн алды.

МАСТЕРСКОЙ АШЫЛДЫ

Ленин аудандық тұтынушылар одағы Явленка селосында қамыт-сайман жасайтын мастерской ашты. Қазір мастерской жұмысшылары зор өрлеумен жұмыс істеді. Олар аз күн ішінде 15 мың сомның қамыт-сайманын жасады. Бұл бұйымдар жуырда колхоздарға жіберіледі.

Ф. ПОТУДАНСКИЙ.

Москвада көмір машиналарының институты

Москвада көмір машиналарының үлгі-жобасын жасайтын Мемлекеттік тәжірибе институты ашылды. Бұл институт СССР Көмір өнеркәсібі Халық Комиссариатының қарамағында болады.

Институт көмір шығару, шахта қазу жұмыстарын механизациялауға керекті машиналардың жаңа үлгілерін жасайды. Көмір өнеркәсібі Халық Комиссариатының машина-заводтарында алдыңғы қатарлы технология әдістерін жүзеге асырады.

Сталино мен Новосібірде институттың бөлімдері ашылады. (ТАСС).

Курорт маусымына даярлық

Былты Қазақстанда «Бурабай» «Молы», «Ауыл», «Арасан-Қапал» және «Шымган» курорттары жұмыс істейді. Бұл курорттарда 5000 еңбекші дем алады. Қазіргі уақытта курорт маусымына даярлық жасалуда. Курорттың үйлері жөндеп, жабдыкталуда, дәрігерлер және басқа да қызметкерлер алынуда. «Арасан-Қапал» курортында электр станциясы салынды.

Курортқа ең алдымен отан соғысының мүгедектері, майдандағы жауынгерлердің үй-ішінің адамдары және таңдаулы стахановшылар жіберіледі.

(ҚАЗТАГ).

Батыс Европадағы соғыс қыймылдары

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Одақтас-тардың Европадағы әскерлерінің жоғарғы командованнесі штабының хабарында былай делінген: Голландияда, Неймагеннің солтүстік жағында одақтастар әскерлері кең майданда Рейннің төменгі шеніне жетті. Гвенте каналының солтүстік жағында одақтастар әскерлері Хенгелон жаудан тазартты. Мұның солтүстік жағында Норфортнан шабуыл жасаушы одақтастардың бронетанк бөлімдері бірнеше жерде Эмс өзеніне жетті. Одақтастар әскерлері Оснабрюкті алды. Алайда бұл қала әлі немістерден толық тазартылып болған жоқ. Мюнстерде одақтастар әскерлері немістерден 1700ден аса адам қолға түсірді.

Рур алқабының солтүстік жақ етегінде одақтастардың жау әскер бөлімдері Дортмунд-Энскі каналынан өтіп, Люненнің батыс жағында 2,5 километр жердегі пунктке дейін алға басты. Рур алқабының шығыс жақ етегінде одақтастар танктері Гильдфельд пен Гренебакқа жетті.

Одақтастар әскерлері Бан-Эйнхаузен-

нің маңындағы Везер өзеніне жетті. Одақтастардың екінші бір құрамалары Лемг ауданында Вега өзеніне жетіп, жаудан 4 мың адам қолға түсірді. Кассель дұшпаннан тазартылды.

Одақтастардың танк бөлімдері Мюльхаузеннің оңтүстік жағында 4 миль жерде Обердорф төңіректеріне жетті. Фульда өзенінен өткен одақтастардың жау әскер бөлімдері Эйзенхартның солтүстік-батыс жағында 22,5 километр жердегі пунктке жетті. Алдыңғы бронетанк бөлімдері Гота қаласын дұшпаннан тазартып, Одрюфка аяқ басты.

Эйзенхартның оңтүстік-батыс жағында бірнеше шағын қалалар дұшпаннан тазартылды. Алынған хабар бойынша, немістер Шаффенбург үшін болған ұрыстар кезінде 4 мың адамынан айырылған.

Хабарда, сол сияқты одақтастар әскерлерінің Вюрцбург, Оксенфурт және Гейльсборн аудандарында едәуір алға басқандығы атап көрсетілген.

3 апрельде одақтастар әскерлері жаудан 28817 адам қолға түсірді.

Лондонда ұлттардың Британ достығы конференциясының ашылуы

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). 4 апрельде Лондонда ұлттардың Британ достығы конференциясының бірінші мәжілісі ашылғандығын Рейтер агенттігі хабар етті. Мәжілісте Индия вице-короінің жаңадағы Совет атқару комитетінің мүшесі, Индия өкілдерінің басшысы Рамасвами Мудалиар болған жоқ. Ол Лон-

донға тек 4 апрельде кешке тамаман келді.

Конференцияның алғашқы күні негізінде әзірлік жұмыстарымен өткен көрінеді. Конференцияның мақсаты 25 апрельде Сан-Францискода болатын конференцияға байланысты пікір алысу болып саналады.

Одақтастар әскерлерінің Оснабрюкті алуы туралы толық хабар

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Одақтастар әскерлерінің Германияның ірі темір жол орталығы Оснабрюкті алғандығын және бұл қалада немістердің елеулі қарсылық көрсетпегендігін Рейтер агенттігі хабар етті. Ағылшынның 11-танк дивизиясы 3 апрельде кешкілікте қаланы қоршап алып, оны толық алды.

Немістердің мүлде тозғындап, еңсесі

түсіп және мүшкіл халде отырғандығы сондай, тіпті олар майдан шебінің қай жерден басталып, қай жерден аяқталатындығы жайында ештеңе білмейді. Олар кей күндері одақтастардың тылдағы әскер бөлімдері тұрған жерді алдыңғы шеп деп есептеп, бұл жерде кішігірім атака жасауда, ал іс жүзінде майдан шебі атака жасалған жерден 50 миль жерде болып шығуда.

Жапония үкметінің орнына түсуі

ТОКИО, 5 апрель. (ТАСС). Домей Пусин агенттігі, жапон хабаршы бюросының мынадай хабарын берді: «Жағдайдың мейлінше шиеленісіп отырғандығын еске ала отырып, Жапонның министрлер кабинеті неғұрлым күштірек үкметтің орнауына жол ашу үшін үкмет билігінен түсу жөнінде қарар қабылдады. Бұл қарарларға байланысты, бас министр Койсо бүгін өз кабинетінің орнынан түскендігі жайында императорға мәлімдеме тапсырды.

Америка авиациясының Гейманияға шабуылы

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Рейтер агенттігінің хабары бойынша, Американың 1200ден аса ауыр бомбашылары 600ден аса истребительдерді ертіп шығып, 5 апрельде күндіз Германияның оңтүстік-шығыс Германиядағы ірі әскери складтары мен соғыс орындарына шабуыл жасаған.

Жауапты редактордың орынбасары
Г. МҰХАМЕДЖАНОВ.

Тазалық сақтамаушылыққа қарсы күресу туралы

Еңбекшілер депутаттарының Солтүстік Қазақстан облыстық советі атқару комитетінің міндетті қарары

Елді жерлерде тазалық сақтау-сауықтыру шараларын: қалалар мен қыстақтарды көң-қоқырдан тазалау, көшелерді тәртіпке келтіру, халықтың тазалық сақтау жұмысына ауруларға және тазалық сақтамаушылыққа қарсы күресу жұмыстарын кеңінен өрістету ісінде ерекше маңыз бере отырып, облыстық совет атқару комитеті қаулы етеді:

1. Қалалардағы жұмысшы поселкалары мен қыстақтардағы мекемелердің, кәсіп орындары мен ұйымдардың басшылары кісі тұратын үйлерде, кәсіп орындарында, кеңселерде, мектептерде және бұл мекемелер мен кәсіп орындарының ұйымдарының маңындағы көшелер мен алаңдарда толық тазалық сақтауға, оларды үнемі көң-қоқырдан тазартып отыруға міндеттелсін.

2. 1945 жылғы 1 апрельден бастап, 1 майға дейін қалалар мен жұмысшы поселкаларында, қыстақтарда тазалық сақтау жөнінде айлық өткізілсін. Бұл мерзім ішінде кісі тұратын барлық үйлерде, мекемелерде, кәсіп орындарында, жатақханаларда және басқа үйлерде толық тазалық орнатылып, қоралар мен көшелерді тазалау жұмыстары жүргізілсін.

3. Март—апрель айларында көң-қоқыр төгілген барлық орындар жабылсын және бұдан былай қарай көң-қоқыр төгілетін жаңа орындар жасалып, олар тазалық сақтау қызметкерлерінің бақылауымен үнемі тазаланатын отыратын болсын.

4. Дәретханалар мен жуынды-шайынды төгетін орындар толық тәртіпке келтірілетін болсын. Дәретханалары, жуынды-шайынды төгетін орындары көң-қоқыр салатын жәшіктері жоқ қораларда дереу мұндай заттар салынсын.

5. Сауд-саттық жұмыстары аяқталғаннан кейін, күн сайын базар алаңдары түрлі қалдықтардан тазаланатын болсын. Барлық базарларда азық-түлік сату жөніндегі тазалық сақтау ережелері ілінсін.

6. Су алатын орындарға: өзендер мен көлдерге, құдықтарға және басқаларға ерекше назар аударылып, олар толық таза күйге келтірілсін. Халықты сумен қамту орындарының жұмысына қатаң бақылау тағайындалсын.

7. Мектептер, жатақханалар, балалар үйлері, асханалар, меймандар үйлері мекемелер, кәсіп орындары, кеңселер мойнышалар қайнаған сумен қамтамасыз етілсін.

8. Азық-түлік өндіретін, оларды сақтап, сататын барлық тамақ өнеркәсіп орындарында тазалық сақтау ережелері мұлтіксіз орындалып, олар деркесінде әрі жеткілікті мөлшерде мұзбен қамтамасыз етілетін болсын.

9. Бұл қарардың орындалуын бақылау тазалық сақтау қызметкерлеріне, милиция орындары мен ауыл-селолық советтерге жүктелсін.

Төртінші бұзғаны үшін айыпты адамдарға әкімшілік жолмен 100 сомдық мөлшерде айып салынады немесе бір айға дейін тегін жұмыс істеуге жіберіледі.

10. Бұл міндетті қарар баспа сөзде жарияланғаннан кейін, дереу күшіне кіреді және Солтүстік Қазақстан облысының барлық жерінде 1945 жыл аяқталғанға дейін күшінде болады.

Еңбекшілер депутаттарының облыстық советі атқару комитетінің председателі.

К. МҰСТАФИН.

Еңбекшілер депутаттарының облыстық советі атқару комитетінің секретарі
И. ИВАНОВ.

Қалалық советтің 1945 жылғы 10 марттағы № 3 қарарына сәйкес, Петропавл қаласында тұратын және өз шаруашылығында ірі қара малы немесе қой-ешкісі бар барлық азаматтар бұл малдарын мал емдеу орындарына әкеліп, оларды емдеуден өткізуге міндетті. Мал емдеу жұмыстары быылғы 20 марттан бастап, 25 апрельге дейін жүргізіледі.

ҚАЛАЛЫҚ МАЛ ЕМДЕУ ОРНЫ.

1945 жылғы 7 апрельде Совет авиациясының аудан орталығында ұтыс вклядтарының 5-тиражы болады. Тиражға 1945 жылғы 1 апрельге дейін жыйнақ қасаларында ұтыс вклядтары жөнінде арнаулы есеп ашқан азаматтар қатысады. Ұтыс вклядтары жөнінде әрбір 1000 есепке әрбір жыйнақ қасасында 25 ұтыс, яғни әрбір 40 есепке бір ұтыс шығады. Ұтыстың көлемі ұтыс шыққан есептегі вклядтың қалдығының 50,100 немесе 200 процентінедей болады. Ұтыс вклядтары, басқа да вклядтар сыяқты, тираждан бұрын да және одан кейін де толық немесе жартылай, ешбір шек қойыса олардың иелеріне қайтарып беріле береді.

Азаматтар, жыйнақ қасаларында ұтыс вклядтары жөнінде есеп ашып, Ұтыс вклядтарының 5-тиражына белсене қатысқандар!

ӨНЕРКӘСІП ОРЫНДАРЫНДА

Комсомол мүшелері мен жастардың үлгілі ісі

Петропавл паровоз депосында электр қуатын тарататын пехтын Захарова басқарған майдалық комсомол-жастар бригадасының мүшелері Қазақ ССР-ның 25 жылдығын зор табыстармен қарсы алу үшін күш-қайрат жұмсауда. Олар март айының өндірістік жоспарын 136 процент орындап, өздерінің жұмыстан бос уақыттарында жоспардан тыс бір паровоз жөндеп, жарыста алған міндеттемелерін аброймен орындады. Сонымен, бригада мүшелері белсене еңбек істеп, бірінші тоқсанның өндірістік жоспарын біржарым есеге дейін артығымен орындап шықты.

Паровоз депосында мұндай бригадалардың қатары көптеп саналады. Мәселен, Борисов жолдастың басқаруындағы комсомол-жастар бригадасы айлық жоспарды мерзімінен бұрын орындап, жоспардан тыс 2 паровозды сапалы жөндеп шығарды. Паровоз жөндеуші стахановшылар Қасенов, Петисов жолдастар жарыс туын жоғары ұстап, жұмыс мөлшерін үнемі екі есе артық орындауға жетісті.

Депонның комсомол мүшелері мен жастары республикамыздың 25 жылдығы атындағы социалистік жарысты көпін өрістете отырып, апрель айының өндірістік жоспарын толық орындауға міндеттенді.

Б. ЖЕТІБАЕВ.

Жоспардан тыс көп бұйым өндірді

Петропавлдағы «Пищевик» қолөнершілер артелинің мүшелері Қазақ ССР-ның 25 жылдығы атындағы социалистік жарысты көпін өрістете отырып, март айының өндірістік жоспарын 109,1 процент орындады, сойтіп жоспардан тыс 7 мың сомның көпшілік қолды бұйымдарын өндірді.

Матцевич жолдас басқарған киім тігу цехының жұмысшылары алматылықтардың шақыруын көпестеніп қарсы алып, аларға өндірістік жана табыстарға жетуге жауап беру үшін білек сыбана жұмыс істеді. Соның нәтижесінде пех март айының өндірістік жоспарын 123,6 процент орындап, социалистік жарыста бірінші орынға ие болды.

Артель стахановшылары Гузанина, Шляхтина, Сергеева және Побелянская жолдастар «Барлық майдан үшін, барлығы жеңісіміз үшін» деген ұранмен жұмыс істеп, тапсырманы үнемі бір жарым-екі есе артығымен орындап жүр.

З. АЙСИНА.

ШОПАНДАР ТАБЫСЫ

Октябрь ауданындағы «Бірлік» ауыл шаруашылық артелинің шопаны Қасенова Биғайша 5 жылдан бері қой фермасында жұмыс істеп келеді. Ол өткен жылы жоспардан тыс едәуір қой өсірген еді. Биғайша бұйымды жылы да 35 саулықтан 48 қозы алып, оларды шығынсыз өсіруде.

Сол сыяқты ферма шопаны Мәжина Жолдас та айналып еңбек етіп, 36 саулықтан 41 қозы алды, сойтіп оларды мәңгілен күтуде. Бұл екеуінің әрқайсысы 600 ден еңбек күн алды.

МАСТЕРСКОЙ АШЫЛДЫ

Ленин аудандық тұтынушылар одағы Явленка селосында қамыт-сайман жасайтын мастерской ашты. Қазір мастерской жұмысшылары зор өрлеумен жұмыс істеді. Олар аз күн ішінде 15 мың сомның қамыт-сайманын жасады. Бұл бұйымдар жуырда колхоздарға жіберіледі.

Ф. ПОТУДАНСКИЙ.

Москвада көмір машиналарының институты

Москвада көмір машиналарының үлгі-жобасын жасайтын Мемлекеттік тажірибе институты ашылды. Бұл институт ССРО Көмір өнеркәсібі Халық Комиссариатының қарамағында болады.

Институт көмір шығару, шахта қазу жұмыстарын механизациялауға керекті машиналардың жаңа үлгілерін жасайды. Көмір өнеркәсібі Халық Комиссариатының машина-заводтарында алдыңғы қатарлы технология әдістерін жүзеге асырады.

Сталино мен Новосібірде институттың бөлімдері ашылады. (ТАСС).

Курорт маусымына дайрлық

Бұйыл Қазақстанда «Бурабай» «Молы», «Ауыл», «Арасан-Қанал» және «Шымған» курорттары жұмыс істейді. Бұл курорттарда 5000 еңбекші дем алады. Қазіргі уақытта курорт маусымына дайрлық жасалуда. Курорттың үйлері жөнделіп, жабықталуда, дөрігерлер және басқа да қызметкерлер алынуда. «Арасан-Қанал» курортында электр станциясы салынды.

Курортқа ең алдымен отан соғысының мүгедектері, майдандағы жауынгерлердің үй-ішінің адамдары және таңдаулы стахановшылар жіберіледі.

(ҚазТАГ).

Батыс Европадағы соғыс қыймылдары

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Одақтас-тардың Европадағы әскерлерінің жоғарғы командованиесі штабының хабарында былай делінген: Голландияда, Неймегеннің солтүстік жағында одақтастар әскерлері кең майданда Рейннің төменгі шеніне жетті. Гвенте каналының солтүстік жағында одақтастар әскерлері Хенгелонны жаудан тазартты. Мұның солтүстік жағында Норфоринан шабуыл жасаушы одақтастардың бронетанк бөлімдері бірнеше жерде Эмс өзеніне жетті. Одақтастар әскерлері Оснабрюкті алды. Алайда бұл қала әлі немістерден толық тазартылған жоқ. Мюнстерде одақтастар әскерлері немістерден 1700ден аса адам қолға түсірді.

Рур алқабының солтүстік жақ етегінде одақтастардың жау әскер бөлімдері Дортмунд-Энски каналынан өтіп, Люненнің батыс жағында 2,5 километр жердегі пунктке дейін алға басты. Рур алқабының шығыс жақ етегінде одақтастар танктері Гильдфельд пен Гренебакка жетті.

Одақтастар әскерлері Бан-Эйнхаузен-

нің маңындағы Везер өзеніне жетті. Одақтастардың екінші бір құрамалары Лемті ауданында Вега өзеніне жетіп, жаудан 4 мың адам қолға түсірді. Кассель дұшпаннан тазартылды.

Одақтастардың танк бөлімдері Мюльхаузеннің оңтүстік жағында 4 миль жерде Обердорд төңіректеріне жетті. Фульда өзенінен өткен одақтастардың жау әскер бөлімдері Эйзенхартның солтүстік-батыс жағында 22,5 километр жердегі пунктке жетті. Алдыңғы бронетанк бөлімдері Гота қаласын дұшпаннан тазартып, Одрүфка аяқ басты.

Эйгеннің оңтүстік-батыс жағында бірнеше шағын қалалар дұшпаннан тазартылды. Алынған хабар бойынша, немістер Шаффенбург үшін болған ұрыстар кезінде 4 мың адамынан айырылған.

Хабарда, сол сыяқты одақтастар әскерлерінің Вюрцбург, Оксенфурт және Гейльсборн аудандарында едәуір алға басқандығы атап көрсетілген.

3 апрельде одақтастар әскерлері жаудан 28817 адам қолға түсірді.

Лондонда ұлттардың Британ достығы конференциясының ашылуы

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). 4 апрельде Лондонда ұлттардың Британ достығы конференциясының бірінші мәжілісі ашылғандығын Рейтер агенттігі хабар етті. Мәжілісте Индия вице-короінің жаңадағы Совет атқару комитетінің мүшесі, Индия өкілдерінің басшысы Рамасвами Мудалиар болған жоқ. Ол Лон-

донға тек 4 апрельде кешке тамаман келді.

Конференцияның алғашқы күні негізінде әзірлік жұмыстарымен өткен көрінеді. Конференцияның мақсаты 25 апрельде Сан-Францискода болатын конференцияға байланысты пікір алысу болып саналады.

Одақтастар әскерлерінің Оснабрюкті алуы туралы толық хабар

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Одақтастар әскерлерінің Германияның ірі темір жол орталығы Оснабрюкті алғандығын және бұл қалада немістердің елеулі қарсылық көрсетпегендігін Рейтер агенттігі хабар етті. Ағылшынның 11-танк дивизиясы 3 апрельде кешкілікте қаланы қоршап алып, оны толық алды.

Немістердің мүлде тозғындап, еңсесі

түсіп және мүшкіл халде отырғандығы сондай, тіпті олар майдан шебінің қай жерден басталып, қай жерден аяқталатындығы жайында ештеңе білмейді. Олар кей күндері одақтастардың тылдағы әскер бөлімдері тұрған жерді алдыңғы шеп деп есептеп, бұл жерде кішігірім атака жасауда, ал іс жүзінде майдан шебі атака жасалған жерден 50 миль жерде болып шығуда.

Жапония үкметінің орнына түсуі

ТОКИО, 5 апрель. (ТАСС). Домей Цусин агенттігі, жапон хабаршы бюросының мынадай хабарын берді: «Жағдайдың мейлінше шиеленісіп отырғандығын еске ала отырып, Жапонның министрлер кабинеті неғұрлым күштірек үкметтің орнауына жол ашу үшін үкмет билігінен тусу жөнінде қарар қабылдады. Бұл қарарларға байланысты, бас министр Койсо бүгін өз кабинетінің орнынан түскендігі жайында императорға мәлімдеме тапсырды.

Америка авиациясының Германияға шабуылы

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Рейтер агенттігінің хабары бойынша, Американың 1200ден аса ауыр бомбашылары 600ден аса питебительдерді ертіп шығып, 5 апрельде күндіз германияның оңтүстік-шығыс Германиядағы ірі әскери складтары мен соғыс орындарына шабуыл жасаған.

Жауапты редактордың орынбасары
Г. МҰХАМЕДЖАНОВ.

Тазалық сақтамаушылыққа қарсы күресу туралы

Еңбекшілер депутаттарының Солтүстік Қазақстан облыстық советі атқару комитетінің міндетті қарары

Елді жерлерде тазалық сақтау-сауықтыру шараларын: қалалар мен қыстақтарды көң-қоқырдан тазалау, көшелерді тәртіпке келтіру, халықты тазалыққа қамту жұқпалы ауруларға және тазалық сақтамаушылыққа қарсы күресу жұмыстарын кеңінен өрістету ісіне ерекше маңыз бере отырып, облыстық совет атқару комитеті қаулы етеді:

1. Қалалардағы жұмысшы поселкалары мен қыстақтардағы мекемелердің, кәсіп орындары мен ұйымдардың басшылары кісі тұратын үйлерде, кәсіп орындарында, кеңселерде, мектептерде және бұл мекемелер мен кәсіп орындарының ұйымдардың маңындағы көшелер мен алаңдарда толық тазалық сақтауға, оларды үнемі көң-қоқырдан тазартып отыруға міндеттелсін.

2. 1945 жылғы 1 апрельден бастап, 1 майға дейін қалалар мен жұмысшы поселкаларында, қыстақтарда тазалық сақтау жөнінде айлық өткізілсін. Бұл мерзім ішінде кісі тұратын барлық үйлерде, мекемелерде, кәсіп орындарында, жатақханаларда және басқа үйлерде толық тазалық

орнатылып қоралар мен көшелерді тазалау жұмыстары жүргізілсін.

3. Март—апрель айларында көң-қоқыр төгілген барлық орындар жабылсын және бұдан былай қарай көң-қоқыр төгілетін жана орындар жасалып, олар тазалық сақтау қызметкерлерінің бақылауымен үнемі тазаланып отыратын болсын.

4. Дәретханалар мен жуынды-шайынды төгетін орындар толық тәртіпке келтілетін болсын. Дәретханалары, жуынды-шайынды төгетін орындары көң-қоқыр салатын жәшіктері жоқ қораларда дереу мұндай заттар салынсын.

5. Сауда-саттық жұмыстары аяқталғаннан кейін, күн сайын базар алаңдары түрлі қалдықтардан тазаланатын болсын. Барлық базарларда азық-түлік сату жөніндегі тазалық сақтау ережелері ілнсін.

6. Су алатын орындарға: өзендер мен көлдерге, құдықтарға және басқаларға ерекше назар аударылып, олар толық таза күйге келтірілсін. Халықты сумен қамту орындарының жұмысына қатаң бақылау тағайындалсын.

7. Мектептер, жатақханалар, балалар үйлері, асханалар, меймандар үйлері мекемелер, кәсіп орындары, кеңселер мойнышалар қайнаған сумен қамтамасыз етілсін.

8. Азық-түлік өндіретін, оларды сақтап, сататын барлық тамақ өнеркәсіп орындарында тазалық сақтау ережелері мұлтіксіз орындалып, олар деркезінде әрі жеткілікті мөлшерде мұзбен қамтамасыз етілетін болсын.

9. Бұл қарардың орындалып бақылау тазалық сақтау қызметкерлеріне, милиция орындары мен ауыл-селолық советтерге жүктелсін.

Тәртіп бұзғаны үшін айыпты адамдарға әкімшілік жолымен 100 сомдық мөлшерде айып салынады немесе бір айға дейін тегін жұмыс істеге жіберіледі.

10. Бұл міндетті қарар баспа сөзде жарияланғаннан кейін, дереу күшіне кіреді, және Солтүстік Қазақстан облысының барлық жерінде 1945 жыл аяқталғанға дейін күшінде болады.

Еңбекшілер депутаттарының облыстық советі атқару комитетінің председателі.

К. МҰСТАФИН.

Еңбекшілер депутаттарының облыстық советі атқару комитетінің секретарі. И. ИВАНОВ.

Қалалық советтің 1945 жылғы 10 марттағы № 3 қаарына сәйкес, Петропавл қаласында тұратын және өз шаруашылығында ірі қара малы немесе қой-ешкісі бар барлық азаматтар бұл малдарын мал емдеу орындарына әкеліп, оларды емдеуден өткізуге міндетті. Мал емдеу жұмыстары бұйымды 20 марттан бастап, 25 апрельге дейін жүргізіледі.

КАЛАЛЫҚ МАЛ ЕМДЕУ ОРНЫ.

1945 жылғы 7 апрельде Совет ақпарат агенттігінің аудан орталығында Ұтыс вклаттарының 5-тиражы болады. Тиражға 1945 жылғы 1 апрельге дейін жинақ қасаларында Ұтыс вклаттары жөнінде санаулы есеп алынған азаматтар қатысады. Ұтыс вклаттары жөнінде әрбір 1000 есепке әрбір жинақ қасасында 25 Ұтыс, яғни әрбір 40 есепке бір Ұтыс шығады. Ұтыс-дың көлемі Ұтыс шыққан өсетігі вклат-дың қалдығының 50.100 немесе 200 процентідей болады. Ұтыс вклаттары, басқа да вклаттар сыяқты, тиражлан ба-ры да және одан кейін де толық немесе жартылай, ешбір шек қойысы олардың иелеріне қайтарып беріледі.

Азаматтар, жинақ қасаларында Ұтыс вклаттары жөнінде есеп ашындары Ұтыс вклаттарының 5-тиражына белсене қаты-сындар!

ӨНЕРКӘСІП ОРЫНДАРЫНДА

Комсомол мүшелері мен жастардың үлгілі ісі

Петропавл паровоз депосында электр қуатын тарататын пехтың Захарова басқарған майдалық комсомол-жастар бригадасының мүшелері Қазақ ССР-нің 25 жылдығын зор табыстармен қарсы алу үшін күш-қайрат жұмсауда. Олар март айының өндірістік жоспарын 136 процент орындап, өздерінің жұмыстан бос уақыттарында жоспардан тыс бір паровоз жөндеп, жарыста алған міндеттемелерін аброймен орындады. Сонымен, бригада мүшелері белсене еңбек істеп, бірінші тоқсанның өндірістік жоспарын біржарым есеге дейін артығымен орындап шықты.

Паровоз депосында мұндай бригадалардың қатары көптеп саналады. Мәселен, Борисов жолдастың басқаруындағы комсомол-жастар бригадасы айлық жоспарды мерзімінен бұрын орындап, жоспардан тыс 2 паровозды сапалы жөндеп шығарды. Паровоз жөндеуші стахановшылар Қасенов, Петисов жолдастар жарыс туын жоғары ұстап, жұмыс мөлшерін үнемі екі есе артық орындауға жетті.

Депоның комсомол мүшелері мен жастары республикамыздың 25 жылдығы атындағы социалистік жарысты көпінен өрістете отырып, апрель айының өндірістік жоспарын толық орындауға міндеттенді.

Б. ЖЕТІБАЕВ.

Жоспардан тыс көп бұйым өндірді

Петропавлдағы «Пищевик» қолөнершілер артелінің мүшелері Қазақ ССР-нің 25 жылдығы атындағы социалистік жарысты кеңінен өрістете отырып, март айының өндірістік жоспарын 109,1 процент орындады, сойтіп жоспардан тыс 7 мың сомның көпшілік қолды бұйымдарын өндірді.

Матцевич жолдас басқарған киім тігу цехының жұмысшылары алматылықтардың шақыруын көпестен қарсы алып, әларға өндірістік жана табыстарға жетуге жауап беру үшін білек сыбана жұмыс істеді. Соның нәтижесінде пех март айының өндірістік жоспарын 123,6 процент орындап, социалистік жарыста бірінші орынға ие болды.

Артель стахановшылары Гузанина, Шляхтина, Сергеева және Побединская жолдастар «Барлығы майдан үшін, барлығы жеңісіміз үшін» деген ұранмен жұмыс істеп, тапсырманы үнемі бір жарым-екі есе артығымен орындап жүр.

З. АЙСИНА.

ШОПАНДАР ТАБЫСЫ

Октябрь ауданындағы «Бірлік» ауыл шаруашылық артелінің шопаны Қасенова Биғайша 5 жылдан бері қой фермасында жұмыс істеп келеді. Ол өткен жылы жоспардан тыс едәуір қой өсірген еді. Биғайша быйғығы жылы да 35 саулықтан 48 қозы алып, оларды шығынсыз өсіруде.

Сол сияқты ферма шопаны Мәжина жолдас та аябай еңбек етіп, 36 саулықтан 41 қозы алды, сойтіп оларды мәңгілен күтуде. Бұл екеуінің әрқайсысы 600 ден еңбек күн алды.

МАСТЕРСКОЙ АШЫЛДЫ

Ленин аудандық тұтынушылар одағы Явленка селосында қамыт-сайман жасайтын мастерской ашты. Қазір мастерской жұмысшылары зор өрлеумен жұмыс істеді. Олар аз күн ішінде 15 мың сомның қамыт-сайманын жасады. Бұл бұйымдар жуырда колхоздарға жіберіледі.

Ф. ПОТУДАНСКИЙ.

Москвада көмір машиналарының институты

Москвада көмір машиналарының үлгі-доспасын жасайтын Мемлекеттік тажірибе институты ашылды. Бұл институт СССР Көмір өнеркәсібі Халық Комиссариатының қарамағында болады.

Институт көмір шығару, шахта қазу жұмыстарын механизациялауға керекті машиналардың жаңа үлгілерін жасайды. Көмір өнеркәсібі Халық Комиссариатының машина-заводтарында алдыңғы қатарлы технология әдістерін жүзеге асырады.

Сталино мен Новосібірде институттың бөлімдері ашылады. (ТАСС).

Курорт маусымына даярлық

Быйыл Қазақстанда «Бурабай» «Молыдағы», «Ауыл», «Арасан-Қанал» және «Шымған» курорттары жұмыс істейді. Бұл курорттарда 5000 еңбекші дем алады. Қазіргі уақытта курорт маусымына даярлық жасалуда. Курорттың үйлері жөнделіп, жабдықталуда, дәрігерлер және басқа да қызметкерлер алынуда. «Арасан-Қанал» курортында электр станциясы салынды.

Курортқа ең алдымен отан соғысының мүлдемдері, майдандағы жауынгерлердің үй-ішінің адамдары және таңдаулы стахановшылар жіберіледі.

(ҚазТАГ).

Батыс Европадағы соғыс қыймылдары

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Одақтастардың Европадағы әскерлерінің жоғарғы командованиясі штабының хабарында былай делінген: Голландияда, Неймагеннің солтүстік жағында одақтастар әскерлері кең майданда Рейннің төменгі шеніне жетті. Гвенте каналының солтүстік жағында одақтастар әскерлері Хенгелонны жаудан тазартты. Мұның солтүстік жағында Норфортнан шабуыл жасаушы одақтастардың бронетанк бөлімдері бірнеше жерде Эмс өзеніне жетті. Одақтастар әскерлері Оснабрюкті алды. Алайда бұл қала әлі немістерден толық тазартылып болған жоқ. Мюнстерде одақтастар әскерлері немістерден 1700ден аса адам қолға түсірді.

Рур алқабының солтүстік жақ етегінде одақтастардың жау әскер бөлімдері Дортмунд-Энски каналынан өтіп, Люненнің батыс жағында 2,5 километр жердегі пунктке дейін алға басты. Рур алқабының шығыс жақ етегінде одақтастар танктері Гильдфельд пен Гренебакқа жетті.

Одақтастар әскерлері Бан-Эйнхаузен-

нің маңындағы Везер өзеніне жетті. Одақтастардың екінші бір құрамалары Лемті ауданында Вега өзеніне жетіп, жаудан 4 мың адам қолға түсірді. Бас-сель дұшпаннан тазартылды.

Одақтастардың танк бөлімдері Мюльхаузеннің оңтүстік жағында 4 миль жерде Обердорф төңіректеріне жетті. Фульда өзенінен өткен одақтастардың жау әскер бөлімдері Эйзенхартның солтүстік-батыс жағында 22,5 километр жердегі пунктке жетті. Алдыңғы бронетанк бөлімдері Гота қаласын дұшпаннан тазартып, Ордруфқа аяқ басты.

Энгельннің оңтүстік-батыс жағында бірнеше шағын қалалар дұшпаннан тазартылды. Алынған хабар бойынша, немістер Шаффенбург үшін болған ұрыстар кезінде 4 мың адамнан айырылған.

Хабарда, сол сияқты одақтастар әскерлерінің Вюрцбург, Оксенфурт және Гейльсборн аудандарында едәуір алға басқандығы атап көрсетілген.

3 апрельде одақтастар әскерлері жаудан 28817 адам қолға түсірді.

Лондонда ұлттардың Британ достығы конференциясының ашылуы

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). 4 апрельде Лондонда ұлттардың Британ достығы конференциясының бірінші мәжілісі ашылғандығын Рейтер агенттігі хабар етті. Мәжілісте Индия вице-короінің жанындағы Совет атқару комитетінің мүшесі, Индия өкілдерінің басшысы Рамасвами Мудалиар болған жоқ. Ол Лон-

донға тек 4 апрельде кешке тамақ келді.

Конференцияның алғашқы күні негізінде әзірлік жұмыстарымен өткен көрінеді. Конференцияның мақсаты 25 апрельде Сан-Францискода болатын конференцияға байланысты пікір алысу болып саналады.

Одақтастар әскерлерінің Оснабрюкті алуы туралы толық хабар

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Одақтастар әскерлерінің Германияның ірі темір жол орталығы Оснабрюкті алғандығын және бұл қалада немістердің елеулі қарсылық көрсетпегендігін Рейтер агенттігі хабар етті. Ағылшынның 11-танк дивизиясы 3 апрельде кешкілікте қаланы қоршап алып, оны толық алды.

Немістердің мүлде тозғындап, еңсесі

түсіп және мүшкіл халде отырғандығы сондай, тіпті олар майдан шебінің қай жерден басталып, қай жерден аяқталатындығы жайында ештеңе білмейді. Олар кей күндері одақтастардың тылдағы әскер бөлімдері тұрған жерді алдыңғы шеп деп есептеп, бұл жерде кішігірім атака жасауда, ал іс жүзінде майдан шебі атака жасалған жерден 50 миль жерде болып шығуда.

Жапония үкметінің орнына түсуі

ТОКИО, 5 апрель. (ТАСС). Домей Пунси агенттігі, жапон хабаршы бюросының мынадай хабарын берді: «Жағдайдың мейлінше шиеленісіп отырғандығын еске ала отырып, Жапонның министрлер кабинеті неғұрлым күштірек үкметтің орнауына жол ашу үшін үкмет билігінен түсу жөнінде қарар қабылдады. Бұл қарарларға байланысты, бас министр Койсо бүгін өз кабинетінің орнынан түскендігі жайында императорға мәлімдеме тапсырды.

Америка авиациясының Германияға шабуылы

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Рейтер агенттігінің хабары бойынша, Американың 1200ден аса ауыр бомбашылары 600ден аса негребителдерді ертіп шығып, 5 апрельде күндіз Германияның оңтүстік-шығыс Германиядағы ірі әскери складтары мен соғыс орындарына шабуыл жасаған.

Жауапты редактордың орынбасары

Г. МУХАМЕДЖАНОВ.

Тазалық сақтамаушылыққа қарсы күресу туралы

Еңбекшілер депутаттарының Солтүстік Қазақстан облыстық советі атқару комитетінің міндетті қарары

Елді жерлерде тазалық сақтау-сауықтыру шаралары: қалалар мен қыстақтардың көң-қоқырдан тазалау, көшелерді тәртіпке келтіру, халықты таза сүмен қамту жұмыстары ауруларға және тазалық сақтамаушылыққа қарсы күресу жұмыстарын кеңінен өрістету ісіне ерекше маңыз бере отырып, облыстық совет атқару комитеті қаулы етеді:

1. Қалалардағы жұмысшы поселкалары мен қыстақтардағы мекемелердің, көшіп орындары мен ұйымдардың басшылары кісі тұратын үйлерде, көшіп орындарында, кеңселерде, мектептерде және бұл мекемелер мен көшіп орындарының ұйымдардың маңындағы көшелер мен алаңдарда толық тазалық сақтауға, оларды үнемі көң-қоқырдан тазартып отыруға міндеттелсін.

2. 1945 жылғы 1 апрельден бастап, 1 майға дейін қалалар мен жұмысшы поселкаларында, қыстақтарда тазалық сақтау жөнінде айлық өткізілсін. Бұл мерзім ішінде кісі тұратын барлық үйлерде, мекемелерде, көшіп орындарында, жатақханаларда және басқа үйлерде толық тазалық орнатылып, қоралар мен көшелерді тазалау жұмыстары жүргізілсін.

3. Март-апрель айларында көң-қоқыр төгілген барлық орындар жабылсын және бұдан былай қарай көң-қоқыр төгілетін жаңа орындар жасалып, олар тазалық сақтау қызметкерлерінің бақылауымен үнемі тазаланып отыратын болсын.

4. Дәретханалар мен жуынды-шайынды төгетін орындар толық тәртіпке келтірілетін болсын. Дәретханалары, жуынды-шайынды төгетін орындары көң-қоқыр салатын жәшіктері жоқ қораларда дереу мұндай заттар салынсын.

5. Сауд-саттық жұмыстары аяқталғаннан кейін, күн сайын базар алаңдары туралы қалдықтардан тазаланатын болсын. Барлық базарларда азық-түлік сату жөніндегі тазалық сақтау ережелері ілінсін.

6. Су алатын орындарға: өзендер мен көлдерге, құдықтарға және басқаларға ерекше назар аударылып, олар толық таза күйге келтірілсін. Халықты сүмен қамту орындарының жұмысына қатаң бақылау тағайындалсын.

7. Мектептер, жатақханалар, балалар үйлері, асханалар, меймандар үйлері мекемелер, көшіп орындары, кеңселер мойнышлар қайырадан сүмен қамтамасыз етілсін.

8. Азық-түлік өндіретін, оларды орындап, сататын барлық тамақ өнеркәсіп орындарында тазалық сақтау ережелері мұлтіксіз орындалып, олар деркөзінде әрі жеткілікті мөлшерде мұзбен қамтамасыз етілетін болсын.

9. Бұл қарардың орындалуын бақылау тазалық сақтау қызметкерлеріне, милиция орындары мен ауыл-селолық советтерге жүктелсін.

Тәртіп бұзғаны үшін айыпты адамдарға әкімшілік жолмен 100 сомдық мөлшерде айып салынады немесе бір айға дейін тегін жұмыс істеуге жіберіледі.

10. Бұл міндетті қарар баспа сөзде жарияланғаннан кейін, дереу күшіне кіреді, және Солтүстік Қазақстан облысының барлық жерінде 1945 жыл аяқталғанға дейін күшінде болады.

Еңбекшілер депутаттарының облыстық советі атқару комитетінің председателі.

К. МУСТАФИН.

Еңбекшілер депутаттарының облыстық советі атқару комитетінің секретарі

И. ИВАНОВ.

Қалалық советтің 1945 жылғы 10 марттағы № 3 қарарына сәйкес, Петропавл қаласында тұратын және өз шаруашылығында ірі қара малы немесе қой-ешкісі бар барлық азаматтар бұл малдарын мал емдеу орындарына әкеліп, оларды емдеуден өткізуге міндетті. Мал емдеу жұмыстары быйғығы 20 марттан бастап, 25 апрельге дейін жүргізіледі.

ҚАЛАЛЫҚ МАЛ ЕМДЕУ ОРҢЫ.

1945 жылғы 7 апрельде Совет ауданының аудан орталығында Ұтыс вклаттарының 5-тиражы болады. Тиражға 1945 жылғы 1 апрельге дейін жыйнақ қассаларында Ұтыс вклаттары жөнінде арнаулы есеп ашқан азаматтар қатысады. Ұтыс вклаттары жөнінде әрбір 1000 есепке әрбір жыйнақ қассасында 25 Ұтыс, яғни әрбір 40 есепке бір Ұтыс шығады. Ұтысның көлемі Ұтыс шыққан есептегі вклаттың қалдығының 50,100 немесе 200 процентінедей болады. Ұтыс вклаттары, басқа да вклаттар сияқты, тираждан бұрын да және одан кейін де толық немесе жартылай, ешбір шек қояусыз олардың иелеріне қайтарып беріле берсін.

Азаматтар, жыйнақ қассаларында Ұтыс вклаттары жөнінде есеп ашпандар Ұтыс вклаттарының 5-тиражына белсене қатысындар!